

JAKAB RÉKA

Levéltárügy a Dunántúli Egyházkerületben

A veszprémi református egyházmegye levéltára a XIX. században

BEVEZETÉS

A MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ felépítése, szervezete — így a dunántúli egyházkerületé is —, az egyházközségeken alapszik. A dunántúli református egyházkerület kebelébe tartozó egyházmegyék száma és azok határa az egyes korszakokban változott. A veszprémi esperesség az egyházkerületen belül a kezdetektől fogva létezett, határa azonban változott. Területe Veszprém vármegye mellett kiterjedt Zala és Fejér vármegyékre is. Az egyházmegyének 1618-ban 27, 1732-ben 34, 1795-ben pedig 33 anyaegyháza volt.¹ A XX. század elején a veszprémi egyházmegye Fejér vármegyéből 10 települést foglalt magában; Veszprém megyében Berhida, Kiskovácsi, Ősi és Peremarton kivételével kiterjedt a veszprémi járás falvaira, a devecseri járásból Kislőd és Őcs községekre, a pápai járásból Alsógörzsöny, Marcaltó községekre, Veszprém városra; Zala vármegyében Csabrendek kivételével a tapolcai és a sümegi járásra.² A legkisebb szervezeti egységek, az egyházközségek alkottak egy egyházmegyét, melynek ügyeit az egyházmegyei közgyűlések és bíróságok intézték. Ezek általában évente ültek össze és üléseikről, az ott intézett ügyekről jegyzőkönyvet készítettek. Ezek a jegyzőkönyvek tükrözik az egyházmegye működését.

Az egyházmegyei közgyűléseken tárgyalt, megvitatott témák az egyes években általában hasonló kérdéskört öleltek fel. Ezen a fórumon tárgyaltak meg minden, a testülethez intézett beadványt. Így a nem szorosan az egyházmegye működésével összefüggő ügyek is bekerültek a letisztázott jegyzőkönyvekbe. Az egyházmegyei közgyűléseken tárgyalták meg az egyházkerületi felhívásokat, rendeleteket, lelkészek és tanítók megválasztását és bekebelezési (az egyház kötelékébe való beiktatási) ügyét, az egyházmegyei pénztár és gyámintézetek ügyét, hivatalok betöltését, egyházlátogatási jelentéseket, árva- és szegényellátást, lelkési és tanítói díjleveleket és minden beadványt. Itt választották meg a kerületi közgyűlés képviselőit is.³

A jegyzőkönyveket az erre a célra kinevezett jegyzők szerkesztették és még az ülésen hitelesítették. A korai időszakban a hitelesített alappéldány a hozzá tartozó ügyiratokkal együtt került a levéltárba. Később, az 1880-as évek legvégén, amikor a jegyzőkönyveket kinyomtatva minden egyházközséghez eljuttatták, a nyomdai munkák után a letisztázott alappéldányt — szintén az ügyiratokkal együtt — a levéltárban helyezték el. Ugyanígy jártak el az egyházkerületi levéltárban is.⁴

¹ ZOVÁNYI 1977. 688.

² Névtár 1911. 84.

³ THURY 1914. 16–17, 57–58.

⁴ THURY 1914. 5.

A KERÜLETI LEVÉLTÁR LÉTREJÖTTE

Az idők során keletkező iratok megőrzése, gyűjtése iránti igény nem esik egybe a levéltári intézményi keretek kialakulásával. Sokkal később érett meg a gondolat és jött el az a felismerés, hogy elsősorban az értékes régi iratokat, majd pedig az ügyvitelből keletkezőket is meg kell őrizni és meghatározott módon rendezni kell.

A dunántúli református egyházkerület levéltáralapítási terve közvetve hatott a veszprémi egyházmegye törekvéseire is; segítette, illetve megkívánta az esperességi iratok áttekintését, rendezését és archiválását.

A kerületi levéltár létrehozása, helyének kijelölése a püspöki székhely állandósulásának igényével függött össze. A korábbi korszakokban a dunántúli superintendens és hivatala a kerület különböző településein székelt attól függően, hogy a tisztet betöltő személy lelkészként hol szolgált.

A korabeli archivumok létrejötte nagyjából azonos módon zajlott. Az iratokat, anyakönyveket becsben tartva, azokat egy erre a célra készített ládában őrizték a lelkészlakban. Az ügyek és az ügyintézés differenciálódásával, a területi hatáskör növekedésével a ládába fiókok kerültek az egyes egységeknek megfelelően. Az önálló levéltárhelyiség kijelölésére azután került sor, hogy ezek a ládák már nem tudták befogadni az egyre növekvő iratanyagot.

Az a szemlélet, amely létrehozta a dunántúli egyházkerület levéltárát, előmozdította az egyházmegyei iratgyűjtemények intézményes levéltárrá való formálását is.

A pápai református egyház adászteveli kényszertartózkodása idején⁵, az 1765-ben itt tartott egyházkerületi közgyűlésen határozat született egy olyan irattároló téka készítéséről, amelyben az egyes egyházmegyék iratait és missilis anyagát külön, fiókokban csoportosítva helyezhetik el. Ezért a tékát az egyházmegyék számának megfelelően 9 fiókkal látták el. Ez a leveles téka azután a püspöki székhellyel együtt vándorolt Pápára, Kocsra, Losoncra és onnan Dadra, végül 1827-ben ismét Pápára került.

Azonban nem tudunk róla, hogy az egyházmegyék eleget tettek volna a közgyűlés felhívásának és irataikat átadták volna a formálódó superintendensi levéltárnak. Így az csak a püspökök iratait tartalmazhatta. Ez annál is inkább valószínű, mert Tóth Ferenc egyházkerületi főjegyző 1821-ben, amikor a nála lévő főjegyzői iratokat a kerületi levéltári anyag elhelyezésére készített almáriumba kívánta tenni és egy rendezett levéltárat létrehozni, kizárólag superintendensi iratokat talált.⁶ Tóth Ferenc ezen szándékát a levéltár-gondolat első megjelenéseként szokták értékelni, azaz névéhez kötik a levéltár felállításának kezdeményezését.⁷

⁵ A pápai reformátusok szabad vallásgyakorlatát 1752-ben tiltották be, s csak 1783-ban állították vissza. Ezidő alatt a kisgimnáziumi szintre süllyedt kollégium és az egyház a szomszédos Adásztevelre tette át székhelyét. Erről részletesen TÓTH E. 1941. 167–221., TRÓCSÁNYI 1981. 68–86.

⁶ TÓTH E. 1939. 4.

⁷ „Generalis notarius jelentette, hogy nem lévén az az előtt való időkből a superintendenciának archivuma, minekutána már a superintendencia számára egy almáriumot csináltatott, akamá abba a superintendenciát illető és gen[erális] notarius kezén álló minden írásokat chronológiai rendbe és egy készítendő s a superintendenciának

Ezzel szemben — mivel nem volt állandó püspöki székhely —, az egyház egyes intézményei külön gyűjtötték irataikat, így több irategyüttes is létrejött. Tóth Ferenc főjegyzői iratgyűjteményétől elkülönülten már létezett a superintendenciának a XVIII. század végén létrejött, fent említett archivuma. A később püspökké választott egyházkerületi főjegyző levéltárra vonatkozó tervei és intézkedései annyiban mégis jelentősek és kezdeményező jellegűek, hogy a superintendencia összes intézményében és alegységében, tehát az egész egyházkerület intézményrendszerében keletkezett iratokat kívánta begyűjteni és rendezni. Ennek érdekében, mint fölesketett pápai esperes, Tóth Ferenc felhívást intézett az egyházmegyei lelkészekhez és esperes-társaihoz, hogy a náluk lévő történeti értékű iratokat küldjék el a létrehozandó kerületi levéltár számára. A főjegyzői iratokat átadáskor időrendi sorrendbe rendezte és katalógust készített róluk.

Tóth Ferenc említett felhívására a veszprémi egyházmegye 1824-ben adta be iratait. Az egyházmegyei iratok nagy része — mint látni fogjuk — az esperesnél maradt, csupán a használatban nem lévő jegyzőkönyvet küldték be.

„A veszprémi ven[erabilis] tractus ajándékozott a superintendenciának a superintendenciának egy ily titulusú protocollumot: *Protocollum ecclesiarum juxta confessionem Helv[eticam] reformatarum in Dioecesi Veszprimensi, mely kezdődik 1693-ik és megy 1739-ik esztendeig s magában foglalja az akkori pápai superintendenciának és különösen a veszprémi és peremartoni tractusoknak gyűléseit, mind addig, míg a csallóközi és pápai superintendenciák összeolvadtak, a könyvnek első oldalára Csuzi Cseh Jakab superintendens így írván magát oda: J. C. C. superintendens mpr. 1694. Tandem meminisse juvabit,— és a pápai Ven[erabilis] tractus pecsétjét is neve alá odaütvén.*”⁸

1827-ben Tóth Ferenc pápai lelkészt püspökké választották, ezáltal a püspöki székhely Pápára került. A püspöki levéltárat Dadról Pápára szállították, amelyben 1794-től kezdve voltak iratok. Tóth Ferenc egyesítette a főjegyzői levéltárat a püspökivel, ezzel mintegy ténylegesen létrehozta a kerületi levéltárat.⁹ A Pápára szállított iratokról „katalógust” készített. A mindaddig kezelésében lévő iratok jellegéről szólva ezt jegyezte fel: „az előttem volt generalis notarius úr padlásán találtatott superintendenciális iratok összeszedettvén, abban az 1794-dik esztendőől fogva volt superintendenciális gyűléseknek aktáit esztendőről esztendőre, mint következtek elraktam.”¹⁰

Az immár superintendens Tóth Ferenc a későbbiekben is fontosnak tartotta a levéltár meglétét, ezen felül szem előtt tartotta a gyarapítást és az iratok rendezését is. 1837-ben egy sorozatot adott át a levéltárnak, amely az 1612 óta kibocsájtott pápai diplomákat tartalmazta.¹¹ A fenti év más tekintetben is fontos dátum az iratanyag levéltárrá fejlődésének folyamatában. Az ekkor tartott kerületi közgyűlésen „a

bemutatandó series szerint elrendezni, hogy ennél fogva egy rendbevetett notariális archivumra lenne a superintendenciának.” DREL I. 1. a. Kerületi jkv. 1821. 142.

⁸ DREL I. 1. a. Kerületi jkv. 1824. 27., TÓTH 1939. 5. A protocollum jelenleg az egyházkerületi levéltárban őrzött Veszprémi Református Egyházmegyei Levéltár legrégebbi jegyzőkönyve.

⁹ TÓTH E. 1939. 5.

¹⁰ DREL I. 1. a. Kerületi jkv. 1827. 6.

¹¹ Ma a Pápai Református Teológiai Akadémia iratai az 1806–1837 közötti időszak pápai diplomáit tartalmazzák. KISS 1976. 102.

*superintendencia levéltárának rendbe szedése és laistroma elkészítése régi óhajtás lévén és az most is szóba jöven, felszólítottatott erre Horvát János assessor úr, hogy azt elkészíteni ne terheltezzék.*¹² Az iratok rendezése a következő évben két helyszínen kezdődött el; Pápán és a kerületi főjegyző székhelyén, Balatonfüreden. Horváthot munkájában Török József fiskális (ügyvéd) és Rózsa Dániel kollégiumi pénztárnok segítette. A rendezés területi megosztása arra utal, hogy külön kívánták kezelni az újabban keletkezett püspöki és főjegyzői iratokat. Azért lehetett szükség Balatonfüreden, a jegyző székhelyén az iratok rendezésére, mert a kerületi levéltárba csak azok a főjegyzői iratok kerültek be 1827-ben, amelyek Tóth jegyzősége alatt keletkeztek, a többi jegyzői irat pedig, a régi gyakorlatnak megfelelően a mindenkori jegyzőnél maradtak. A rendezés ideje alatt a főjegyző meghalt, így a hivatala betöltésének 10 éve alatt keletkezett iratok Pápára kerültek. Ezekről az iratokról ekkorra már elkészült egy lajstrom.¹³

A Pápán folyó munka már nem volt ilyen eredményes, személyi okok miatt 1841-ig gyakorlatilag nem történt előrelépés a rendezésben. A munka jellege teljes odaadást és következetes véghezvitelt kívánt, hiszen ez volt a levéltár anyagának első áttekintése, felmérése. A cél az iratok tárgy- és betűszerinti lajstromozása volt és erre a feladatra Mórocza Dániel táblabíró jelölte az azévi közgyűlés.¹⁴ Egy év múlva a közgyűléshez beküldött jelentés szerint Mórocza számba vette az 1814-ig terjedő iratokat. Munkája nem eredményezett egy szabályos lajstromot, de a levéltári anyag használatát megkönnyítette. Segédletét csak a jegyzőkönyvek és azok egyes pontjaihoz kapcsolódó iratok visszakeresésében lehetett használni, ma — a levéltári rend időközbeni felbomlásával — csupán a jegyzőkönyvekhez készült tárgymutatója használható. Ezt a munkát Mórocza végül nem fejezte be és nem vállalta a folytatását sem.

A levéltárról való gondolkodás progresszivitását mutatta az a törekvés is, amely a levéltári anyag egybentartásával korszerű levéltárat kívánt létrehozni. Jó volt a felismerés, hogy a megelőző rendezési kezdemények csak akkor lesznek eredményesek, ha a munkát egy állandó alkalmazottra bízják. Ennek értelmében 1842-ben Széki Béla főiskolai tanárt levéltárossá nevezték ki.

Tóth Ferenc 1843-ban bekövetkezett halála után az őt követők nem érezték át a kerületi archivumnak szánt szerep jelentőségét és a levéltári anyagot ismét különválasztották a kerületi hivatali beosztás mentén. 1845-ben a püspöki iratokat az új székhelyre, Kocsra majd Révkomáromba szállították és külön kezelték a főjegyzői iratoktól.¹⁵

¹² DREL I. 1. a. Kerületi jkv. 1837. 28.

¹³ TÓTH E. 1939. 6.

¹⁴ DREL I. 1. a. „Mórocza Dániel táblabíró úr a levéltár rendbeszedésére, az irományoknak tárgy és betűszerinti lajstromozására megkérte.” Kerületi jkv. 1841. 6.

¹⁵ püspöki iratok az I. világháború végéig Révkomáromban maradtak, a főjegyzői levéltár pedig a főjegyző hivatali helye szerint vándorolt a kerületben. TÓTH E. 1939. 9.

AZ EGYHÁZMEGYEI LEVÉLTÁR

A kerületi levéltár kialakulásának vázlatos leírását azért láttuk szükségesnek, mert a korai időszakban az egyházmegyei levéltár sorsa szorosan kapcsolódott a kerületiéhez, másrészt a kerületi kezdeményezések hatással lehettek az esperesi elkezérelésekre is. A kerületi levéltár felállításának időszakában már törekedtek arra, hogy az egyházmegye iratanyaga is valamilyen formában szervezett levéltári egységet alkosson, a kerületi levéltár egy alegységét képezze. Ettől függetlenül a megszokott módon, minden különösebb szakmai elv mellőzésével, a maguk természetes útján irategyüttesek jöttek létre: az esperesek működési helyükön őrizték az egyházmegye fontosabb iratait. Az így létrejött esperesi levéltárat minden esperesváltás alkalmával átadták az utódnak. Ez a gyakorlat az esperest az egyházmegyei iratok kezelőjévé, az egyházmegye levéltárnokává tette.

Esperesi, egyházmegyei iratok együtteséről, kvázi levéltárról tehát a levéltáros kinevezését megelőző időszakból is beszélhetünk, ezek az iratok azonban nem alkotnak rendezett levéltári gyűjteményt. Az egyházmegyére vonatkoztatva is elmondható, hogy a XIX. század közepén kezdtek felismerni a régi iratok megőrzésének és használhatóvá tételének jelentőségét, kinevezett levéltárossal működő levéltár létrehozásának szükségességét. Ennek megvalósítása — a dolog természetéből fakadóan — a már meglévő iratok számbavételével és rendezésével kezdődött el.

A veszprémi református egyházmegye levéltárát — könyvtárával együtt — 1842-ben írták össze.¹⁶ Ez a lajstrom a megelőző években folytatott rendezési munkák eredményeként jött létre. Az 1838-ban tartott egyházmegyei közgyűlésen komoly igényként jelentkezett a levéltár rendezése: „Indítványba tétetvén az, hogy Esperesség levelestárát több fontos okokra nézve, nevezetesen azon tekintetből is, hogy az abba be tétetett okleveleket és más nagyobb fontosságú irományokat a szükségnek idejében hamarabb s bizonyosabban is fel lehessen találni, szükséges volna rendbe szedni, annak Elenchust készíteni és az ez után abba teendő irományokat legottan az Elenchusba beírni, s azon renddel a levelestárba betenni.”¹⁷ A levéltár rendezését az iratok őrzője, az esperes vállalta. Az elenchust Nagy István balatonfüredi lelkész a következő esztendőre kívánta elkészíteni. Azonban még az 1841. februári közgyűlésen sem tudta bemutatni a rendezés során készített segédleteket, ui. a munkát mindaddig el sem kezdte.¹⁸ Végül a rendezést nem ő, hanem az új esperes, Márton Gábor köveskáli lelkész kezdte el. A jegyzőkönyvek nem jegyezték fel, hogy a munkát időközben másra bízta volna, de ez más iratokból egyértelműen kiderül. Nagy István 1841 márciusában meghalt, tehát az az esperes, aki 1842-ben a már számba vett esperesi iratok lajstromával jelent meg a közgyűlésen, nem ő volt.¹⁹ Az egyházmegye pénztárkönyve alapján nyilvánvaló, hogy

¹⁶ DREL II. 217. A Veszprémi H. V. követő Esperesség Könyv- és Levél-tárának összeírása 1842-dik esztendőben.

¹⁷ DREL II. 217. Egyházmegyei jkv. 1838. febr. 6. nr. 37. 329.

¹⁸ Uo. 1841. febr. 16. nr. 5.

¹⁹ DREL II. 217. „Az 1841-dik eszt. Julius 21-kén Veszprémben tartott kis gyűlés [jegyző] K[önyv] 6-dik számjára jelentette N[agy] t[iszteletű] Esperest Úr, hogy az esperesség levéltárának rendbe szedésére megbiztatván azt elvégezte, bémutatván összefrását is. Háladatos köszönettel veszi a Consistorium N[agy]

Márton Gábor még esperessé váló választása előtt elkezdte a levéltár rendezését.²⁰ Az alapos, tételes áttekintő munkát valószínűleg már Köveskálon, az iratok oda szállítása után kezdte el. Ennek a munkájának eredményeként született meg a veszprémi egyházmegye levéltári iratainak lajstroma.²¹

Az egyházmegyei levéltár esetében is az 1842-es év tekinthető a levéltár tényleges működésének kezdőpontjává. Ekkorra az iratok bizonyos csoportosítási rendbe kerültek és a szokásrendet felváltotta a levéltárnoki funkció intézményesülése: az esperes vagy más lelkész személyében levéltárnokot neveztek ki. 1841-től 1848-ig, a következő esperesváltásig, Márton Gábor már mint megválasztott esperes kezelte a levéltárat, melyet még a rendezést megelőzően Köveskálra költöztettek.²² A jegyzőkönyvek tanúsága szerint néhány évvel később, 1848-ban is ez volt a gyakorlat. Ezen felül azt is megtudhatjuk, hogy a levéltárnak akkoriban elsősorban az egyházkormányzásban szántak szerepet.²³

A levéltári funkciók letisztulását, a differenciálódás jeleit mutatja az a törekvés, hogy az egyházmegyében a nyilvánvalóan egy helyen, az esperes székhelyén levő könyv- és levéltári anyagot különválasszák és kezelésüket külön erre a célra kijelölt egyénre bízzák. A jegyzőkönyvek tanúsága szerint komolyan foglalkoztak egy egyházmegyei könyvtár kialakításával, és a század negyvenes éveiben ez a gondolat meg is valósult.²⁴ A könyvtár és levéltár egyértelmű intézményi szétválasztásával a levéltár valódi funkcióját betöltő intézmény alakulását is elő kívánták segíteni. (A könyvtáréhoz hasonló szabályzat alkotásáról azonban nem tudunk.) „Figyeltetvén N[agy] t[iszteletű] esperes úr az e[gyház] m[egyei] Tanácsszéket és Gyűlést, mi sok költséggel terheltetnék az egyházmegye minden esperes változásakor levéltárának egy helyről más helybe által szállításakor, mi elkerültethetnék, ha annak állandó helye lenne, s véleménye

t[iszteletű] Esperes Úrnak ezen nem kis munkába került, a rendet feltartó és a közjót sikeresen elmozdító fáradozását.” Egyházmegyei jkv. 1842. febr. 22. nr. 16.

²⁰ „Az Esperesség Archivuma által vétele és a Superintendentia Archivuma öszvétrása kori fuvarja Füredre Márton Gábor Esperes helyettesnek 4 f 30 kr. Tiszt. Pap István Tanács Bíró Úrnak 2 f, öszvesen 6 f 30 kr.” A helv. vall. követő veszprémi esperesség pénztárjáról való számadásnak vezetése, 1839-1882. 1841. (A DREL-be még be nem került iratok között a veszprémi parókián.) Az esperesi iratok átvételekor a két lelkész a helyszínen pusztán egy leltárszerű listát állított össze, melyen az ott található könyvek is szerepeltek. Márton Gábor pedig már korábban is foglalkozott a levéltárral, amikor az egyházmegyei közgyűlési jegyzőkönyvekhez mutatót készített: „A Veszprémi Venerabilis Tractus Jegyző Könyvének kivonása ABC rendi szerént. Készítette Márton Gábor Tractualis Assessor és Perceptor 1829-dik esztendőben.” DREL II. 217.

²¹ DREL. II. 217. „A Veszprémi H[elvét] V[allást] követő Esperesség Könyv és Levél-tárának öszveírása 1842-dik esztendőben.”

²² DREL II. 217. „Az Esperesség Archivumának Füredről Köveskálra lett viettetése kori két fuvar fizetett: 5 f 30 kr.” Pénztári számadások 1839-1882. 1841. 32. (július 7.)

²³ „Hogy az esperesi kormányzás semmiképp ne gátolassék, segédgondnok úr ő nagysága az e[gyház] megye levéltárának kulcsát, s az e[gyház] m[egyei] p[ecsét]ét az e[gyház] m[egyei] Tanácsszék láttára Hely[ettes] Esp[eres] Úrnak átadta.” DREL II. 217. Egyházmegyei jkv. 1848. III. 13.

²⁴ A leendő könyvtár működését szabályrendelettel biztosították, létrehozására külön pénzügyi forrásokat jelöltek meg. DREL II. 217. Egyházmegyei jkv. 1845. május 8., 1846. február 11-12. uo. A két intézmény egyértelmű szétválasztására utaló adator a későbbiekben is találunk: „A levéltárból a mi könyvek ott voltak azokat Veszprémbe a Könyvtárba kellettvisz szállítani fuvar volt 3 for. 30 kr.” uo. Pénztári számadások 1839-1882. 1852. 44.

szerint B[alaton] Füredet, mint az egyházmegye középpontját tartja arra legalkalmasabbnak a helybeli lelkész úr fölügyelése mellett.

N[agy] t[iszteletű] esperes úr tárgybani véleménye visszhangra talált az egész e[gyház] m[egyei] gyűlés előtt — b[alaton] füredi lelkész t[isztelet] Somody Dániel úr pedig fölkéretett, hogy a b[alaton] füredi egyház igen tisztelt előjáróságát kérje meg az e[gyház] m[egye] nevében, hogy az említett levéltárnak szentegyházában,²⁵ hol annak igen alkalmas helye lenne, helyet adni szíveskedjék, mit tisztelt lelkész úr kieszközölni megigért.²⁶

„Ugyan tisztelt Somody Dániel b[alaton] füredi lelkész úr fölkéretvén arra is, hogy az e[gyház] m[egyei] levéltárnokságot fogadná el azon esetre, ha egyháza helyet adna. Tisztelt lelkész úr a felkérésnek engedve, azon esetre, ha egyháza (mit reméll) a levéltárnak helyet adand a levéltárnokságot elfogadta, ki a levéltár általveendő előtt a hivatalra föleskedtetik és utasítással elláttatik.”²⁷

A levéltár tehát, legalábbis átmenetileg, Balatonfüredre került.²⁸ Előtte a levéltárat „rendbe szedték”, valószínűleg a költöztetésre előkészítették.²⁹ Hogy központi fekvésén kívül más indok szolt-e a kiválasztott hely mellett, az iratokból nem derül ki. A Füredre eső választásnak egészen kézenfekvő oka is lehetett, hogy ti. itt állhat- tak rendelkezésre a fizikai és személyi feltételek egy levéltár befogadásához.

A LEVÉLTÁROSI TISZTSÉG BETÖLTÉSE

A fent idézettek azt bizonyítják, hogy a „levéltárnokság” erre az időszakra egyházmegyei hivatali funkció lett, melynek betöltésekor a kijelölt személyt kineveztek és fel- eskették.³⁰ Talán nem tévedünk, ha feltételezzük, hogy Somody Dániel füredi lelkész és tanácsbíró lelkészi teendői ellátásáig, vagy netán haláláig viselte a levéltárnoki címet.

Az 1850-től rendszeresen megjelenő református névtárak nem minden esetben közlik a levéltáros nevét, előfordul, hogy csak a könyvtárost említik. Somody Dániel 1874-ig volt balatonfüredi lelkész, de utóljára 1865-ben szerepel neve mellett a „le- véltárnok” megnevezés.³¹

²⁵ E kifejezés alapján nem zárható ki, hogy a templom épületét értik alatta. Korábban Magyarországon sokfelé szokásban volt, hogy az egyház iratanyagát a templom karzatán vagy a toronyban lévő szek- rény(ek)ben helyezték el.

²⁶ uo. Egyházmegyei jkv. 1849. június 15. 5.

²⁷ DREL II. 217. egyházmegyei jkv. 1849. június 15. 6.

²⁸ „Egyházmegyei gyűlés által N[agy] t[iszteletű] Simony Imre és T[isztelet] Somody Dániel urak az egyházmegye archívumának rendbe szedésére és az archívumnak Köveskálról Füredre szállítása végett ki küldetvén, fuvar s más költségek összesen volt 7 f 30 kr.” uo. Pénztári számadások 1839-1882. 1849. június 15.

²⁹ A tételes rendezés nyomát, vagy újabb lajstromot az iratok között nem találtunk.

³⁰ Sajnos a jegyzőkönyvek utolsó lapjaira szokás szerint bejegyzett, különböző tisztségekre vonatkozó esküformulák közt a levéltáros által mondott szöveget nem találjuk.

³¹ A pénztárkönyv adatai szerint 1868-ban Somody Dánielnek a levéltárosi díjat az 1866., 1867. és 1868. évekre egyszerre fizették ki. DREL II. 217. Pénztári számadások 1839-1882. 1868. 58. Ennek okát nem ismerjük, de feltehetően a levéltárosi munka befejezésével összefüggő elszámolás eredménye lehetett. Somody időközben más tisztséget is betöltött az egyházmegyében, és valószínűleg ezzel magyarázható,

1868-ban az új esperes, *Pap Gábor* vette át a levéltárat, aki ekkor Vilonyán szolgált, ahová a levéltárat átszállították.³² Ezáltal ismét az esperes lett a levéltár kezelője. *Pap Gábor* 1870-ig töltötte be az esperesi hivatalt. A levéltár sorsa az ezt követő években nem ismert. Azonban nemsokára Veszprémbe kerülhetett, mivel 1879-től *Szücs Dániel* veszprémi lelkész viseli a levéltárnoki és könyvtárnoki címet.³³ A levéltár Veszprémbe való költöztetése szinte biztosnak mondható és ezáltal ismét elvált az esperes szolgálati helyétől. A következő évtizedekben, egészen 1919-ig az esperes nem veszprémi lelkész.³⁴ A változás oka nem deríthető ki, az mindenesetre elmondható, hogy a század közepén gyakorlatba léptetett „modern” szemlélet ismét érvényesült. A levéltár Veszprémbe költöztetésének konkrét időpontja nem ismert, de az esperesváltás évéhez, 1878-hoz köthető.

Szücs Dániel veszprémi lelkész levéltárosi, könyvtárosi tisztsége 1884-ig folyamatos. Ebben az évben a levéltárosi tiszt mellett megjelenik a „levéltárnoki segéd” *Tima Kálmán* veszprémi segédlelkész személyében.³⁵ Teljesen kézenfekvő, hogy a levéltárosi teendőket ellátó lelkészt a mellette szolgáló segédlelkész a levéltárosi munkában is segítse, ill. a levéltárat ténylegesen ő kezelje.

1885-ben a könyv- és levéltárosi állásban üresedést jelentettek, a következő évben a „választás alatt” kitétel szerepelt. A megfelelő személy megtalálása valószínűleg nem volt könnyű, mivel a tisztséget még a következő évben sem töltötték be.³⁶

A levéltár fizikai helyének kérdése nem válaszolható meg teljes bizonyossággal a levéltári tisztet betöltő lelkész szolgálati helyének ismeretében. 1888–1890 között *Cseh Sándor* felsőörsi lelkész töltötte be a könyv- és levéltárosi tisztet, majd 1890-ben *Thury Etele* fehérvárcsurgói lelkész rendezte a levéltárat. A következő évben újból *Cseh Sándor* neve mellett szerepelt a levéltáros megjegyzés, ekkor ő már veszprémi lelkész volt.

A fentieket összegezve azt feltételezzük, hogy a levéltár — függetlenül a levéltáros személyétől és szolgálati helyétől — Veszprémbe maradt mindvégig. Ezt látszik erősíteni, hogy az 1896-ig levéltároskodó *Cseh Sándor*t követők — kisebb megszakítással — veszprémiek. Elfogadhatóbbnak látszik, hogy miután a levéltár Veszprémbe került és megfelelő elhelyezést kapott, a levéltáros, ha nem Veszprémbe szolgáló lelkész volt, a szomszéd faluból rendszeresen bejárt Veszprémbe s ezt a feladatát is elláthatta.

1891-től *Cseh Sándor*t *Szász Ferenc* veszprémi református iskolai tanító segítette a levéltárosi munkában. *Thury Etele* levéltárat rendező munkája a következő években is folytatódott. Ennek magyarázata lehet, hogy az egyházkerület történészeként kutatómunkájával párhuzamosan a levéltári anyagot is rendezte.

hogy 1863-as jegyzősége idején levéltárosi munkájában más helyettesítette. 1863-ban *Kecskeméti Károly* várpalotai lelkész levéltárosi honoráriumot kapott. Uo. 1863. 41.

³² „N[agy] t[iszteletű]. *Esperes Pap Gábor* úrnak kifizetvén u. m. esperesi irattár átvételéérti fuvar – 1,20.” Uo. Pénztári számadások, 1839-1882. 1868. 11.

³³ Névtár 1878.

³⁴ Ld. Függelék

³⁵ Névtár 1884.

³⁶ Névtár 1887.

1897-ben nem találunk levéltárosra vonatkozó adatot. Ebben az évben Veszprém-ben lelkészváltásra került sor, az új lelkész Demjén Márton lett. Ettől az évtől Szász Ferenc mellett öt nevezik meg könyvtárosként az egyházmegyében.³⁷ 1898-ban Segesdy Miklós balatonfüredi lelkész lett a levéltárnok, de levéltároskodása csak átmenetinek bizonyult, ui. a következő évtől — a korábbi gyakorlatnak megfelelően — a veszprémi lelkész és a tanító töltik be a levéltárosi és könyvtárosi állást egészen 1909-ig.³⁸ 1911-ben a névtár tanúsága szerint Demjén egyedül volt levéltáros. Ő 1922-ig volt veszprémi lelkész, 1919-től egyben esperes is. Valószínűleg szolgálati ideje alatt mindvégig ő volt a veszprémi református egyházmegye levéltárosa.

A korszak református egyházi levéltárosi tisztsége átmenetet képezett a egyház-igazgatási teendőket is ellátó lelkész és a hivatásos levéltáros tisztsége között, és kissé hibrid helyzete jól tükrözi az egyházi levéltárak fejlődésére jellemző átmeneti helyzetet. Ugyanis, miközben a levéltáros elsősorban lelképíztör volt, fokozatosan támasztottak vele szemben olyan elvárásokat, amelyek majd a hivatásos levéltárosok feladatai lesznek. A levéltárosi munka honorálása is ezt az átmenetiséget tükrözi. Állandó fizetést a levéltáros nem kapott. Munkáját tiszteletre méltónak tartották, de ugyanakkor mellékesnek. Díjazásukra 1860-tól találunk adatokat a pénztárkönyvek kiadási rovatában. Eszerint a levéltáros éves tiszteletdíját, honoráriumot kapott. Az így kifizetett összeg is mutatja a munka súlyát és közmegítélését. Az 1860-1868 közötti időszakban a levéltáros díja évi 2 forint volt. Előfordult, hogy három év munkáját egyszerre fizették ki, ekkor is a fenti érték szerint, tehát 6 forintot.³⁹ Miközben 1849-ben az esperes Füredre, a levéltár megtekintésére tett utazásának fuvarja is ugyanennyibe került.⁴⁰ A díjak alacsony volta meglepő: takarhatják a munka alacsony szintű megbecsülését, de sokkal inkább mutatják, hogy a levéltárosnak nem akadt sok dolga a levéltárban az iratokkal.⁴¹

A levéltári tisztség betöltésének gyakorlatát — a rendelkezésre álló források segítségével — végigkövetve nem következetesen, kiforrott szabályok szerint működő intézményt láthatunk. Az adatokból mindenesetre megmutatkozik az iratok és kezelők egyházon belüli presztízse. Mint minden területen, az egyházi intézmények esetében is érvényes az a megállapítás, hogy a róluk való gondolkodás minősége megszabja a működtetésük érdekében tett erőfeszítések mértékét. A Veszprém egyházmegyei levéltár történetében a kezdeti — a korszaknak megfelelően — jó irányú kezdeményezéseket és intézkedéseket nem föltétlenül követték olyanok, amelyek a levéltár ügyét — mai fogalmaink szerint — előre vitték volna. A levéltárosi tiszttá állandósulása és az iratok állandó mozgását megakadályozó intézkedések mindenképpen az intézményesülés irányába hatottak. De — ha egyáltalán a korrallal szemben ilyen elvárásokat támaszthatunk — a funkció lelkészekkel való betöltése véleményünk szerint

³⁷ Névtár 1897.

³⁸ Névtár 1899-1909.

³⁹ DREL II. 217. Pénztári számadások 1839-1882: az 1860-1868 közötti évek.

⁴⁰ „Füredre menvén a levéltárt megnézni, akkori fuvarja Esperes úrnak 6 f.” uo. 1849. okt.

⁴¹ Ezzel szemben a tényleges rendezőmunkát is végzőket megfizették. 1842-ben a kerületi levéltár rendezését végző Széki Béla 100 forint honoráriumot kapott. Vikár Kálmán munkáját az 1870-es években évi 70 forinttal honorálták.

nem minden esetben szolgálta a levéltár fejlődését. Kérdés ui., hogy a lelkigondozás és a lelkészi munka megannyi területén kiemelkedő, művelt papok mennyire voltak járatosak az egyházi közigazgatásban? Lelkészi teendők mellett milyen intenzitással és hatékonysággal tudták ellátni levéltárosi feladataikat? Műveltségük és szellemi beállítottságuk különbözősége szerint hogyan viszonyultak a történeti értékeket hordozó iratokhoz? Mennyiben tekintették megbízatásukat pusztán mellékállásnak? Megannyi kérdés, melyek megválaszolása vihetne közelebb a korszak református levéltárai helyzetének jobb megismeréséhez.

Függetlenül attól, hogy egy adott időben ki töltötte be, az egyházi levéltárosság mellékállásnak, afféle mellékes megbízatásnak tekinthető. Önmagában nem számított előkelő egyházi tisztségnek. A névtárak utolsóként veszik számba a tisztségek sorában. Legfeljebb a levéltárosi címet viselő személy magasabb státusa növelhette presztízsét, de ez nem föltétlenül hozta magával e munka magasabb rendű megbecsülését. Az a tény, hogy a kezdeti időkben az esperes látta el a levéltárosi feladatokat, a fentiek viszonylatában kedvezőbb helyzetet teremthetett.

A jelen levéltártörténeti kutatás szempontjából mégis inkább az a kérdés, hogy a korabeli elvégzett munka mennyiben szolgálta az egyházi levéltár kialakulását.

IRATTÍPUSOK ÉS RENDEZÉSÜK

A különböző irategyütések létrejöttét az egyházmegyei igazgatás és az egyházmegyének az egyházkerülethez fűződő alárendeltségi viszonya szabta meg. Az egyes iratok az egyházmegyének, mint az egyházszerkezet egyik igazgatási alegységének és mint bírói fórumnak a működése során, valamint a kerülettel fenntartott hierarchikus kapcsolat során jöttek létre. Így műfajukat tekintve a legkülönbözőbbek.

A veszprémi egyházmegyei levéltár legrégebbi iratai a XVII. század legvégéről valók. Ezek az egyházmegyei jegyzőkönyvek és az egyházlátogatások iratai. Közgyűlési iratok csak az 1780-as évek végéről vannak. Az egyes irattípusok keletkezési ideje jól mutatja az egyházmegyei ügyintézés fokozatos differenciálódását. A XVIII. században a közgyűlés szinte az egyetlen fórumnak számított, ahol ezért sokféle ügyet tárgyaltak. A XIX. században fokozatosan létrejöttek a bírói, gazdasági, oktatási ügyeket ellátó választott tisztségviselői funkciók, ill. ezek iratfajtái.

A legfontosabb irattípus a jegyzőkönyvek és a hozzájuk kapcsolódó ügyiratok. Ezek a jegyzőkönyvek az egyházmegye legfelső és legfontosabb testületének, a közgyűlésnek termékei, az ott tárgyalt ügyek pontba szedett tiszttázaival. A jegyzőkönyvek az évente általában kétszer tartott közgyűlések elé kerülő ügyeket és azok elintézési módját, valamint a testületi döntéseket tartalmazzák tárgyalási sorrend szerint csoportosítva. Korszakunkból három kéziratos kötetben, az 1890-es évektől pedig évente kinyomtatva maradtak fenn a közgyűlés jegyzőkönyvei. A kéziratos jegyzőkönyveket az irattározás során a közgyűlési iratok elejére tették.

A jegyzőkönyvben az ügyeket ülésenként előlről kezdve, a tárgyalás sorrendjében vezették be és számozták. Az 1832—1838 közötti éveket felölelő II. kötethez önálló könyvbe írt mutatót készítettek, egyébként a többi jegyzőkönyvhöz készült alfabeti-

kus tárgymutató az egyes jegyzőkönyvek végén, ülésenként vagy a kötetek legvégén együtt található.

A korai időkből több évtized közgyűlési iratait másolták egy kötetbe. A letisztított, hitelesített jegyzőkönyv-példányokat bekötötték. A kéziratos jegyzőkönyvek mindegyike magyar nyelvű, ami mutatja, hogy a református egyházi ügyintézés nyelve ekkorra általánosan magyar lett a latin helyett.

A legfontosabb ügyekről tudósító közgyűlési jegyzőkönyvek mellett az ügyek elintézése során keletkezett ügyiratok alkotják az iratok másik fontos egységét. Ezeket az ügyiratokat is levéltárba utalták. Az ügyiratokat, a különböző beadványokat fasciculusokban helyezték el, s a tárgyalási sorrendet tükröző sorszámmal látták el. Bizonyos iratokat — témájuknál, méretükénél, fontosságuknál, stb. fogva — külön sorozatba soroltak. Így jött létre pl. a számadáskönyvek, alapítványi nyilvántartások, egyházlátogatási jegyzőkönyvek iratsorozata.

A levéltárba utalandó iratok közt többféle megnevezést találunk. 1846-ban „egyházakat, espereseket, gondnokokat, lelképásztorokat illető” iratokat gyűjtik össze és készítenek róluk listát.⁴² A parókiákon fellelhető ingóságokról lelkészváltáskor rendszeresen készített és ellenőrzésre benyújtott leltárakat szintén a levéltárban helyezték el.⁴³ A különböző gazdasági számadások, a pénzügyi ügyvitel során keletkezett iratok, nyugták a levéltár gazdasági—pénzügyi iratcsoportját alkották. Itt helyezték el a különböző szabályzatokat, a zsinati jegyzőkönyvek és házszabályok példányait, a különböző egyházi egyletek alapszabályait. Jóval korábban, 1849-ben arról intézkedtek, hogy az esperes-választás során leadott szavazatok pecséttel lezárva, felbontatlanul a levéltárba kerüljenek.⁴⁴ A különböző lefolytatott vizsgálatok tárgyában az egyházmegye úgy rendelkezett, hogy az „arról készült feljegyzést a vizsgálók aláírják, s mint vizsgálati bizonyítványt a közgyűlésre beadják; tartalmát ott bevezetik a jegyzőkönyvbe, magát az iratot levéltárba teszik.”⁴⁵ A levéltári anyag különböző tisztségviselőkre vonatkozó iratai közül fontosak voltak az ún. díjlevelek; ezek 1873-ig terjedő részét a kerületi iratok rendezését végző Rózsa István főiskolai tanár a fenti iratokkal együtt 1874-ben rendezte.⁴⁶ Gyűjtötték a papi diplomákat és az egyház kötelékébe való bekebelezésről szóló bizonyítványokat is.

A veszprémi református egyházmegye levéltárát az általunk tárgyalt korszakban többször is rendezték. Az esperesváltáskor történt iratátadáskor az iratokat átnézték és számbavették. Előfordult, hogy ilyenkor is készítették valamilyen listát az iratokról. A rendezések szakszerűségét ma már nehéz megítélni, de elmondható, hogy ezek az iratok visszakereshetőségét kívánták megkönnyíteni és meggyorsítani. Mint korábban

⁴² DREL I. 1. a. Egyházkerületi jkv. 1846. 4.

⁴³ DREL II. 217. Egyházmegyei jkv. 1906. 31., 1907. 40.

⁴⁴ Uo. 1849. 3. Ehhez további érdekes adalék: „A főújsz[ületű] egyház ker[ületi] gyűlésről pecsét alatt visszaküldetett szavazatok újjólagos megvizsgálásukról lévén szó: mivel azoknak újjólagos megvizsgálásukat t. Sípós Károl m[agyar] barnagi lelkész uron kívül senki nem kívánta, abban állapodott meg az e. m. gyűlés, hogy a szavazatok maradjanak pecsét alatt s tetessenek le az E. Megyei Levéltárba tisztelt esperes úr hivatalkodása végéig, hogy a történető rágalmak esetében azokat mint eredeti okleveleket lehessen használni, a hivataloskodás végével pedig égettessenek meg.” 1848. IV. ülés 5. Ezzel mintegy átmeneti megőrző szerepet is kapott a levéltár.

⁴⁵ Uo. 1847. 5.

⁴⁶ TÓTH 1939. 11.

utaltunk rá, az 1838-as közgyűlésen ennek érdekében indítványozták, hogy az eszperesi iratok rendezésekor készítsenek elenchust és az iratokat annak megfelelő rendben helyezték el a levéltárban. Ezzel a munkával azonban csak három évvel később készültek el.

Ez a rendezés átfogta az egész iratanyagot és a használatban elvárható szerepét is olyannyira betöltötte, hogy sokáig nem látták szükségét újabb rendezési munkának és mutató készítésének.

A fent említett mutatóban több helyen is találunk 1849. június 25-én keltezett bejegyzést. Márton Gábor halála után, 1848/49-ben határoztak a levéltár Balatonfüreden való elhelyezéséről. A levéltárnokságot elvállaló füredi lelkész, Somody Dániel és segédje, Simonyi Imre mint kiküldöttek számbavették a levéltár iratait és előkészítették a költözésre. Az iratoknak a jegyzékkel való összevetése során 1842 után keletkezett iratokat is találtak, melyeket a megfelelő fejezetek végére folytatólagosan bejegyeztek. Így voltaképpen folytatták a Márton Gábor által 1842-ben elkezdett munkát. (A jegyzék 1850-ig tartalmaz adatokat.)

1860-ban a levéltári anyag fizikai rendezése került napirendre: „Az egyházmegyei levéltár mindaddig csak egy osztályozatlan s ennél fogva célszerűtlen almáriomokból állván: a levéltárnok egy új és ABC rendi szerint osztályozandó levéltárnak vagy almáriomnak csináltatásával gyűlésileg megbízott a mostani almáriom pedig — mihelyt az új elkészülend — nt. esperes úr kezére, az egyházmegye részérei használás végett át adatni határozatott.”⁴⁷

A levéltári anyagot befogadó új almárium az 1861-es pénztári elszámolások szerint elkészült és 28 forintba került az egyházmegyének.⁴⁸

Az 1880-as évek végén Thury Etele csurgói lelkészt bízták meg az egyházmegyei könyvtár és levéltár rendezésével. A rendezésre vonatkozó javaslatát az 1888-as közgyűlési jegyzőkönyvben jegyezték le. Eszerint: „Mondja ki a nt. és tek. közgyűlés, hogy egyházmegyénk levéltára időrendben rendeztessék, minden egyes okmány a maga kiterjesztett helyzetében feküdjék a levéltárban, s e végre annyi és olyan nagyságú, kemény, kívülről vászonnal behúzott levéltári okirattábla készítettessék, ahány szükségeltetni fog. Minden egyes ilyen kötet lapszámmal láttassék el és az egyházmegyei jegyzőkönyvi pontokkal az okmányok mindig párhuzamba álltassanak. Az egyes okmányok így időrendi sorrendben összeállítván, készítettessék róluk egy idő- és sorrendi tárgymutató, mely egyszersmind leltára az egész levéltárnak. Ezen tárgymutató a következő rovatok szerint készítettessék: az irat keltének éve, hónapja és napja; az irat tartalma; az irat sorrendi jegye; év; jegyzőkönyvi vagy naplószám; lapok. Ezen tárgymutatóba jön tehát legelőször is a könyvek leírása, kötetenként, időrendben, egymás után — ezek után a jegyzőkönyvekhez tartozó iratok évről évre, darabról darabra. Ezen idő és sorrendi tárgymutatóval kapcsolatban egy betűrendes tárgymutató is készítettessék, hogy minden egyes irat könnyen és gyorsan megtalálható legyen még pedig a következő rovatok szerint: vezérszó, tárgy, az irat sorrendi helye, év, jegyzőkönyvi szám, lapok.”

⁴⁷ DREL II. 217. Egyházmegyei jkv. 1860. 12.

⁴⁸ Uo. Pénztári számadások 1839-1882. 1861. 8.

A rendezésre vonatkozó javaslatot az 1889-i közgyűlés elfogadta és határozattá emelte. A feladat végrehajtására pénzt is megszavaztak. Felhasználásának ellenőrzését a pénztámokra bízták. Engedélyezték, hogy a megszavazott pénz elköltése után a hátralevő munka átvihető legyen a következő évre, amikor új összeget tudnak megszavazni.⁴⁹

Nem kétséges, hogy a levéltár rendezéséről alkotott elképzelések akkor igen korszerűek voltak. A vázolt rendezéssel tagolni kívánták a levéltári anyagot, gondot kívántak fordítani az iratok elhelyezésére. Mai fogalmaink szerint a rendezési elképzelés nem minden esetben követte volna a proveniencia elvét, de a kétféle mutató elkészítése az iratok kezelhetőségét megkönnyítette volna. Sajnos a következő évek egyházmegyei vagy egyházkerületi jegyzőkönyveiben semmi nyomát nem találjuk annak, hogy a munkát Thury Etele elkezdte, vagy netalán azt be is fejezte volna. Az említett munka során keletkezett bármilyen segédletről sincs tudomásunk.

A fent vázolt rendezésre minden bizonnyal nem került sor. Mindenesetre Thury 1890-ben összeállított egy, a nyomtatott jegyzőkönyvek I-XII. évfolyamának pontjaira vonatkozó tárgymutatót.⁵⁰ Ez a munka azonban nem mérhető a levéltári anyag tételes átnézése alapján készíthető segédlethez, hiszen a nyomtatásban megjelent jegyzőkönyveknek csupán mintegy tartalommutatóját jelenti.

Csonka Ferenc esperes hagyatékáról 1892-ben leltári jegyzéket készítettek és a tárgyakat, ill. iratokat Veszprémbe szállították. A leltárat az 1892. aug. 2-3-i közgyűlés elé terjesztették. A hagyatékban esperesi, egyházmegyei kormányszati iratokat, különböző leveleket és könyv- ill. folyóiratanyagot találunk.

A leltár a következő iratokat és könyveket tartalmazza:

1. 1 db. számadási jegyzőkönyv
2. 1 db. egyházmegyei lelkészi és tanítói díjleveleket tartalmazó főkönyv
3. 15 db. egyházlátogatási napló
4. 4 db. postakönyv
5. egy csomag közalap kezelésére vonatkozó szabályzat
6. 40 db. egyházkerületi jegyzőkönyv
7. 40 db. egyházkerületi jegyzőkönyv
8. 40 db. egyházkerület jegyzőkönyv
9. 24 db. egyházkerületi jegyzőkönyv
10. 13 db. egyházmegyei jegyzőkönyv
11. 40 db. egyházmegyei jegyzőkönyv
12. 71 db. egyházmegyei jegyzőkönyv
13. 4 db. konventi jegyzőkönyv
14. 3 db. egyetemes tanügyi bizottsági jegyzőkönyv
15. 17 db. különböző egyházkerületi névtár

⁴⁹ DREL II. 217. Egyházmegyei jkv. 1889. 60.

⁵⁰ A veszprémi ev. ref. egyházmegye 1900. évi július hó 2-dik napján Veszprém városában tartott rendes évi közgyűlésének jegyzőkönyve. Az I-XII. évf. betűsoros tárgymutatójával kiadta THURY Etele. Pápa, 1900.

16. 6 db. iskolai értesítő
17. 10 db. Egyházi Szemle
18. 8 db. Magyarnép könyvtára
19. 51 db. különböző nyomtatványok
20. egy csomag közalapi ív az 1890-es esztendőről
21. a köveskáli egyházalapítvány levele
22. Márton Gábor köveskáli lelkész alapítványlevele
23. népiskolákról szóló statisztikai táblák
24. egy csomag egyházi adózási kulcsot tartalmazó ív
25. egy csomag debreceni, sárospataki és erdélyi egyházi lap
26. egy csomag különböző egyházi ügyirat
- 27–31. uaz
32. közalapra vonatkozó nyomtatványok
33. vegyes iratok és nyomtatványok
34. egy szekrény régi nyomtatvány, jegyzőkönyv és irat

Az újonnan választott esperes már korábban átvett egy ezüst- és egy réz pecsét-nyomót, valamint két bélyegzőt. A jegyzőkönyv nem említi a leltárba vett hagyaték további sorsát, de a Thury Etele által összeállított jegyzőkönyvi mutatóból kiderül, hogy a hagyatékot a Veszprémben lévő esperesi könyvtárban, ill. levéltárban helyezték el. A leltárban szereplő jegyzőkönyvek az erre az időre már nyomtatásban kiadott jegyzőkönyvek visszamaradt, szét nem osztott főlős példányai lehetnek a korábbi évekről.

Az egyházmegye iratanyagát is érintő rendezésre került sor Pápán a kerületi levéltárban. Németh István kerületi levéltárnok 1890-ben összegyűjtötte az egyházmegyei jegyzőkönyveket és megkezdte katalogizálásukat. A régi iratokról 1820-ig betű szerinti katalógust készített.⁵¹ Rendezőmunkája során a veszprémi egyházmegyei jegyzőkönyveket, egyházlátogatási naplókat, az iskolák anyakönyvi másolatait begyűjtötték a kerületi levéltárba. A veszprémi iratanyag korai része, régi iratai valószínűleg ekkor kerültek Pápára. A jegyzőkönyveket — a kerületiéhez hasonlóan — minden bizonnyal évszám szerint rendezte. Az 1893-as kerületi közgyűlésen a levéltáros azt jelentette, hogy az egyházmegyék közgyűléseinek és canonica visitatióinak jegyzőkönyvei csak az 1850-ig terjedő évekből kerültek be a kerületi levéltárba és kéri, hogy az azóta keletkezett jegyzőkönyveket is küldjék Pápára az egyházmegyék.⁵² Nincs nyoma annak, hogy a ténylegesen itt található jegyzőkönyvek és közgyűlési iratok pontosan melyik évben kerültek a pápai levéltárba.⁵³

⁵¹ TÓTH 1939. 14.

⁵² DREL I. 1. a. Egyházkerületi jkv. 1893. 66.

⁵³ Ma a veszprémi református parókián őrzött egyházmegyei levéltári anyag között találunk 1950 előtti iratokat is. Nincs rá magyarázat, hogy a 19. század 20—30—40-es éveiből származó iratok és pénztári naplók miért maradtak Veszprémben.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az első világháborút megelőzően már nem került sor újabb levéltári rendezésre. Az iratok megőrzése és a levéltáros személyének kiválasztása a régi gyakorlat szerint történt. A levéltár állandó helye továbbra is Veszprémben volt. Itt a levéltár már inkább irattárként működött abban az értelemben, hogy általában az ügyvitelben fontos iratokat tartották itt, míg a régebbi iratokat rendszeresen átadták az egyházkerületi levéltárak.

1927-ben, miután a püspökség Pápara került, az egyházkerületi levéltár rendezését Tóth Endre teológiai tanár vállalta.⁵⁴ Emellett felszólították az egyházmegyéket is, hogy kezdjék el levéltáraik rendezését és tegyék azokat kutathatóvá. Hogy a dolog el ne sikkadjon, pl. szakember hiányában, a kerület felhívta az egyházmegyéket, hogy amennyiben a fentieket nem tudnák teljesíteni, adják át az iratokat a kerületi levéltárba, ahol az ott folyó rendezési munka során ezek is feldolgozásra kerülnének.⁵⁵ Hogy ez a munka valójában megvalósult-e, nem tudjuk, de biztosra vehető, hogy a veszprémi egyházmegyei levéltár egy része már a 19. században a kerületi levéltárba került.

A fent említett néhány csomónyi irat kivételével a veszprémi iratok 1950 előtt keletkezett része az 1950-es évek végén a továbbra is Pápan elhelyezett egyházkerületi levéltárba került és átfogó rendezését is itt végezték el az 1960-as években.

FÜGGELÉK

Alább közöljük a levéltár teljes iratanyagát számbavevő első összeírást, amely évtizedeken keresztül az egyetlen ilyen jellegű segédlet volt. A lajstrom darabszintű felsorolását adta a 19. század közepén a veszprémi egyházmegyei levéltárban őrzött több száz iratnak. A darabszintű jegyzék ma is elsődleges segédlete az egyházmegye 1850 előtti iratait kutató történészek, ám ezidáig nem került kiadásra. Használata megkerülhetetlen, mivel a levéltáron belül külön egységet képező egyházmegyei iratok rendje nem borult fel, csupán kiegészült. Az 1842-es (illetve 1850-es) állapotot rögzítő összeírás részletes képet ad a XIX. század közepére jellemző egyházi, ezen belül református egyházmegyei levéltári iratanyagról.

⁵⁴ PÓTOR 2000. 106.

⁵⁵ TÓTH 1939. 16.

1.

A Veszprémi H[elvét] V[allást] követő Esperestség Könyv- és Levél-tárának
összeírása 1842-dik esztendőben *

II. RÉGI ÉS ÚJABB OKLEVELEK

1. A Veszprémi Esperestség minden némű javainak össze írása.

1. A Veszprémi Tractus⁵⁶ jószágának régi laistroma. 1763-dik esztendőől fogva 1809-dik esztendeig

2. A Veszprémi Tractus Archivumában található könyveknek és írásoknak specificatiója⁵⁷. Jan[uár] 23-dikán 1822.

3. TóthVásonyban az Archivumon kívül található könyvek specificatiója Febr[uár] 23-dikán 1825.⁵⁸

4. A Veszprémi Egyházmegye Levéltárának összeírása Aprilis 19-dikén 1841.⁵⁹

1706

2. A Tihanyi reformált Egyház ládájában található régi okleveleknek meghitelesített másolatjai. u[gy] m[int].

1. Tihany vára és városa lakosinak folyamodása Mélt[óságos] FőGeneralis Gróf Székesi Bertsén Miklós kegyelmes Urokhöz Ó Nagyságához az eránt, hogy a Tihanyi Apát Úr nagy és szokatlan insolentiát⁶⁰ követvén el rajtok u[gy] m[int] árendát és dézmát kíván. Predikátorjokat a parochiából ki akarja úzni sat[atöbbi] aminek megorvosoltatását alázatosan implorálni kéntelenítetek.

2. Tihany városának Székesi gróf Bertsény Miklós Ó Nagyságától Mélt[óságos] Felső Vadászi Rákóczi Ferentz választott Erdélyi Fejedelem és a Magyar haza szabadságáért öszvekövetkezett nemes Magyar Ország s minden hadainak Fő Generálisától az 1706-dik Mártius 20-dikán Füreden adott kiváltságos levele.

3. Amandy Rayner Sz[ent] Benedek szerzetén lévő Tihanyi Apát Urnak levele az eránt, hogy a Tihanyi Helvetica Confession⁶¹ lévő lakosoknak a Tihanyi városban Templomnak és parochiának építésére bizonyos és alkalmas helyet enged és örökösön ad. 1707-dik eszt[endő] Mártius 31-dikén.

1713–1804

3. Papi Diplomák:

1. 1713. Tiszt[eletes] Komáromi János Látrányi Prédikátor

* A lajstromkönyv ma a DREL Veszprém egyházmegyei jegyzőkönyvei közt található. DREL II. 217.

⁵⁶ a veszprémi református egyházmegye

⁵⁷ felsorolása, lajstroma

⁵⁸ Az egyházmegyei levéltár 1825-ig Fábíán József tótvázsonyi lelkipásztor, esperes kezelésében volt. 1825-ben bekövetkezett halála után a nála őrzött levéltári anyagot és a könyveket számba vették, majd elszállították.

⁵⁹ Lásd a bevezető tanulmány 18. jegyzetét. A levéltári iratok újraösszeírása Nagy István esperes 1841. márciusban bekövetkezett halálával függ össze.

⁶⁰ addig elő nem fordul, szokatlan gyakorlator

⁶¹ református valláson

2. 1747. Tiszt[eleles] Almási András Szent Gáli Préd[ikátor]
3. 1776. Tiszt[eleles] Csuporos Ferentz nagy Vásonyi Préd[ikátor] exmissióval⁶² együtt
4. 1779. Tiszt[eleles] Almási Ádám Rátóthi Préd[ikátor]
5. 1787. Tiszt[eleles] Solymosi Mihály Inotai Préd[ikátor]
6. 1789. Tiszt[eleles] Oláh Mihály Papkeszi Préd[ikátor]
7. 1793. Tiszt[eleles] Fábián József Veres Berényi Préd[ikátor]
8. 1796. Tiszt[eleles] Tuba Dániel Szent Gáli Préd[ikátor]
9. 1799. Tiszt[eleles] Márton Gábor Kis Asszondi Préd[ikátor]
10. 1804. Tiszt[eleles] Perei János exmissiója

Jegyzés: A Veszprémi Tractus Archivumában található írások specificatiójában, mely iratott Jan[uar] 23-dikán 1822. és a mely az 1-ső szám 2-dik száma alatt olvasható, ez alatt a titulus⁶³ alatt: Nevezetességek: ez olvastatik.

1. Superintendens Patai István Diplomája kézírásban, mely kiadatott 1612-ben 12-dik nov[ember] a Köveskúti sup[erintend]entia]lis gyűlésben a következő aláírásokkal: u[gy] m[int] Sup[erint]endens Patai István Szent Molnár Albert alsó Lindvá Péter senior⁶⁴ Kanisai Pálfi János senior és Sós János. Ez a legrégebbi papi diploma a melyet tudunk, a mely azért is nevezetes, hogy a rajta lévő petsét ebben az esztendőben készítettett, és annak legelső nyomása ez: Adatott Szentgyörgyi Gergely Pétseli Prédikátornak.
2. Superintendens Gál István püspöki diplomája nyomtatásban 1663-ban 17-dik Junii, mely adatott Chók Móses Sz[ent] K[irály] Szabadjai Prédikátornak aláírások: Sup[erint]endens Gál István. Szeremlei János Felső Eőri Prédikátor és Senior. — ez a legelső nyomtatott papi diploma. Ez a két papi diploma most nem található az Esperesség Levéltárában, mert ezeket boldogult Nagytiszt[elel]ű Nagy István Gen[eralis] Notárius és Esperes⁶⁵ Főtiszt[elel]ű Sup[erint]endens Tóth Ferentz Úrnak a Sup[erintend]entia]le Archivum gazdagítása végett által adta; melyeket tisztelt Sup[erint]endens Úr Nagy Tiszt[elel]ű Szomori és Szomodori Pázmány Dienes Úr Fő Curatorrá⁶⁶ lett választása Innepének emlékezetére a Főtiszt[elel]ű Sup[erint]end[en]tiának által adott 1837-ben Julius 2-dikán lásd az 1837-diki Sup[erintend]entia]lis köz Gyűlés J[egyző] Könyve 10-dik száma alatt.

1720

4. Veszprémi, Cseszneki, Devecseri, Vanyolai, Getsei, Teszéri, Varsányi, Lázi, Foki, Kiliti és több Somogy Vármegyei Egyházak dolgában Investigatio⁶⁷ — ez történhetett 1720-dik esztendő körül.

⁶² kiküldetéssel, (itt: kinevezéssel)

⁶³ cím

⁶⁴ esperes

⁶⁵ Lásd: Függelék. 2.

⁶⁶ egyházkerületi főgondnokká

⁶⁷ nyomozás, vizsgálat

1721

5. Zala Vármegyei Helvétziai és Ágostai hitvallású⁶⁸ Egyházakat nevezetesen a Füredi, Szőlősi, Vászolyi, Pétseli, Dörgitsei, Szent Jakabfai, Kapoltsi, Monoszlói, Köveskáli Egyházakat illető investigatio.
6. A Helvétziai és Ágostai hitvallásuk folyamodására lett investigatio némelly Veszprém V[árme]gyei Egyházakra nézve.
7. A Veszprém V[árme]gyei némelly Egyházakat illető investigatio a Rom[ai] Catholicusok részére.
8. A Fejér Vármegyei Protestáns Egyházakat illető investigatio.

1728

9. A Veszprémi Tractusban mitsoda reformált Egyházak pusztultak el? — mellyekben maradt meg a Cultus⁶⁹?

1731 körül

10. A Magyar Országai Protestánsoknak folyamodása a királyi Felséghez a vallásbéli elnyomattatásra nézve.

1748

11. Szabó Márton Padragi lakosnak folyamodása Tiszt[ele]tes] Szegedi János Péter Győri Jesuiták Rektorához az eránt, hogy a Plebános eljegyzett mátkájával nem akarja összeesketni.

1751

12. Henyei Prédikátorok kik voltak 1791-edik esztendeig?
13. Köveskáli Prédikátorok specificatiója⁷⁰ 1751.
14. Vilonyai Prédikátorok specificatiója 1751.

1763

15. Feljegyzése azon a Veszprémi Egyházmegyebeli Egyházaknak mellyek Zala és Veszprém V[árme]gyében a' Pesti Commissio⁷¹ után elvetettek.
16. Tiszt[ele]tes] Pados Ferentz Úrnak a Veszprémi Tractus Seniorának Currense⁷².

1767

17. Az új Tiszt[ele]tes] Prédikátor Úr exmissiójának ideája.

1781

18. József császárnak a tolerantiáról kiadott parancsolatja

⁶⁸ református és evangélikus vallású

⁶⁹ vallásgyakorlat

⁷⁰ lajstroma

⁷¹ a vallásügyi panaszok megvizsgálására az 1712—15:30. tc. alapján kiküldött bizottság, amely Koháry István országbíró elnökleite alatt katolikus és protestáns tagok részvételével 1721-ben Pesten ülésezett, majd eredménytelenül feloszlott.

⁷² a veszprémi református egyházmegye esperesének körrendelete

1795

19. A Helvétziai és Ágostai hitvallásuk közt történt úgy nevezett Kapoltsi Egyezés⁷³ némelly fennforgó kérdéseknek elintézésére nézve.

1798

20. 28643-dik szám alatti Fels[éges] parancsolat az eránt: Mitsoda feltételek alatt lehet a rom[ai] Catholicus gyermekeket s ifjakat protestáns oskolába tanulás végett járatni, s befogadni? — December 5-dikén 1798.

1802

21. Kemény királyi parantsolat azokra nézve, kik az 1802-dik esztendei Országgyűlés alatt a jobbágyokat s adózó népet az uradalmak ellen ingerlik sat[öbbsi] azokat holmi szabadságról való álmodozás által ketsegtetik? — azoktól pénzt szednek, hogy mint azoknak szószóllóik az Ország gyűléshez folyamodhassanak 'sat[öbbsi] Julius 3-dikán 1802.

22. A Veszprémi egyházmegyebéli némelly ekklesiákban lévő prédikatori és oskolatanítói fizetéseknek összeírása, ezek azok⁷⁴:

Alsóörs	Antalfa	Aráts	Barnag
Felső Örs	Hajmáskér	Henye	Inota
Iszkaszentgyörgy	Köveskál	Palota	Szepezd
Tóth Vásony	Udvari	Zánka	Leányfalu
Vámos	Veres Berény	Vilonya	Dörög
Mentsel			

1804

23. A Felső Örsi kis irtási parochiális földnek⁷⁵ erőszakos elfoglalása alkalmatosságának, annak folyásának és elsőben a Ven[erabilis] Tractus, az után a Ven[erabilis] Sup[erinten]d[en]tia által a Prédikátor számára lett vissza ítéltetésének, végre pedig a Felső Örsieknek az említett ecclesiasticum forumokhoz⁷⁶ viseltető engedetlenségek miatt a Prédikátor Te[kin]t[e]tes N[eme]js Zala V[árme]gye magistratualis tisztjei⁷⁷ által lett törvényes repositiójának⁷⁸ leírása az ide megkívántató dokumentumokkal együtt.

⁷³ a kapolcsi reformátusok és evangélikusok közös vallásgyakorlatát szabályozó egyezmény, 1795.

⁷⁴ A felsorolt falvak ma használatos nevei: Alsóörs, Szentantalfa, Balatonarács, Magyarbarnag, Felsőörs, Hajmáskér, Balatonhenye, Inota — ma Veszprém megyében; Iszkaszentgyörgy — Fejér megye; Köveskál, Várpalota, Balatonszepezd, Tótvázsony, Balatonudvari, Zánka, Leányfalu (ma Nagyvázsóny része), Nemesvámos, Vörösberény, Vilonya, Taljándörög, Mentshely — ma Veszprém megyében.

⁷⁵ a református lelkipásztor megélhetésére rendelt, az egyház tulajdonában lévő földnek

⁷⁶ egyházi fórumokhoz

⁷⁷ vármegyei választott tisztviselők

⁷⁸ visszahelyezésének

1805

24. 23451-dik szám alatti Fels[éges] parancsolat, mellyben parancsoltatnak a Lelkipásztorok a kathedrából serkenteni a' hallgatókat hogy a' sebes katonák⁷⁹ számára tépést⁸⁰ adjanak. Oktober 1-ső napj[án] 1805.
25. 26730-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat, mellyben a Lelkipásztorok a kathedrából kihirdetni parantsoltatnak, hogy Ő Felsége a desertált⁸¹ vagy elszökött katonáknak, — ha egyéb vétségek nincs — az 1805-dik eszt[endő] Nov[ember] 1-ső napjától fogva az 1806-dik eszt[endő] Aprilis utolsó napjáig general pardont⁸² hirdetett s ad Nov[ember] 12-dikén 1805.
26. A' Pápai Collegiumbeli 3-dik Professor fizetése alapítványára lett adakozás a Tractusbeli 19 ekklesiákban.
27. A túl a dunai Főtiszt. Sup[erintend]d[en]tiában szolgáló oskolatanítókat illető instructiók⁸³ és törvények 1805.

1806

28. 2502-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat az eránt, hogy a falukon meghalt katonák haláláról szóló hiteles bizonyság levelet a Lelkipásztorok minél előbb az illető helyre beadják. Febr. 18-dikán 1806.
29. A dunán innen lévő Főtiszt. Sup[erintend]tia reformatiojának rövid históriája, írta Tormási János Generalis Notarius⁸⁴ 1806.

1807

30. 20383-dik szám alatti Fels[éges] parancsolat az eránt, hogy mivel a Helvétziai Vallástétel princ[ipi]umai⁸⁵ a bábáknak a szükség esete beli keresztelést meg nem engedik: tehát a Világi törvényhatóságok a Helv[étziai] Vall[ástételt] követő bábáknak szoros kötelességekbe tegyék, hogy catholicus szülenen gyermeke születvén kezek alatt, ha a gyermek élete kétséges volna, tüstént Catholicus aszszonyszemélyt hívassanak, hogy az azon kisedet a szükség esete beli kereszteléssel megkeresztelje. Oktober 6-dikán 1807.
31. 20384-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat az eránt, hogy mitsoda esetekben van helye a recopulationak⁸⁶. October 6-dikán 1807.
32. Te[kinte]tes N[eme]js Zala V[ár]mege írása Főtiszt[eletű] Sup[erintend]ens Úrhoz az olly másodsor Férjhez menő özvegyekre s azoknak javaiknak öszevirására nézve, kiknek első férjektől gyermekek van. 1807.

⁷⁹ 1805. október 31-én a magyar országgyűlés megszavazta a Napóleon elleni nemesi felkelést, ezzel magyar katonák részvételét a Napóleon elleni koalíció háborújában. Napóleon seregei 1805. november 15-én Pozsonynál Magyarország területére léptek, majd november 30-án elhagyták az országot. BENDA 1982. 621–622.

⁸⁰ sebkötözésre használható tépett ruhaanyagot

⁸¹ megszökött

⁸² általános amnesztiát

⁸³ rendelkezések

⁸⁴ egyházközségi főjegyző

⁸⁵ főbb elvei, előírásai

⁸⁶ újraegyebekelesnek; ha egy katolikus és egy protestáns vallású pár egybekeleése protestáns lelkész előtt történt, azt a katolikus egyház nem ismerte el érvényesnek, ezért a házasságkötést katolikus pap előtt is meg kellett ismételni.

33. Gondos Ferentz panaszsa végett tétetett tisztí vizsgálás.

1808

34. A Veszprémi Egyházmegyében lévő némelly ekklesiáknak rövid históriája, u[gy] m[int]⁸⁷

Antalfa	Aráts	Barnag	Csór
Csurgó	Felső Örs	Füred	Henye
Inota	Iszkaszentgyörgy	Köveskál	Litér
Monoszló	Nagy Vásony	Szent Gál	Szent István
Szőlős	Veszprém	Vilonya	Veres Berény

1809

35. 6268-dik szám alatti fels[éges] parancsolat az eránt, hogy a szabadsággal haza eresztett katonák regementjeikhez⁸⁸ sietve vissza mennyenek. Mártius 14-dikén 1809.

1810

36. A Veszprémi H[elveziai] V[allástételt] követő Egyházmegye tisztelendő szent társaságához jelentése és kérése Szalai Péternek, mint néhai Szalai Mihály Úr testamentomának egyik végrehajtójának — bemutatván Szent Gáli Szalai Mihály Úr testamentomának hiteles másolatját is.

37. Az 1810-dik eszt[endő]ben Ketskemét mezővárosában tartatott Literaria Deputatio⁸⁹ munkálata.

1812

38. 9179-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat az eránt, hogy az olyan protestáns Lelkipásztorok, a kik a vallás dolgában kiadott Fels[éges] parantsolatokat által hágják az illető törvényhatóság által tisztí ügyviselő perbe idéztessenek — minden kéméllés nélkül büntetessenek sat[öbbi] Aprilis 21-dikén 1812.

39. 23466-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat az eránt hogy a halottak 48 óra előtt el ne temetessenek. Sept[ember] 22-dikén 1812.

40. A Veszprémi Egyházmegyéhez tartozó ekklesiákban⁹⁰ találtató lelkeknek öszveírása 1812.

41. A Főtiszteletű Sup[erintendentia]le Consistorium⁹¹ által kiadott esperesti Visitatióknak normája⁹² 1812.

1813

⁸⁷ A falvak ma használatos nevei (ld. 19. jegyzet is): Csór, Fehérvárcsurgó (Fejér megye); Balatonfüred, Litér, Nagyvásony, Szentgál, Királyszentistván, Balatonszőlős (Veszprém megye).

⁸⁸ seregeikhez

⁸⁹ Tudományos Bizottság

⁹⁰ egyházközségekben

⁹¹ egyházkerületi közgyűlés

⁹² esperesi egyházlátogatás előírásai

42. 12341-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat a pensiók katonáknak⁹³ adandó abbeli bizonyítványra nézve, hogy még valósággal élnek. Jun[ius] 15-dikén 1813.
- 17271-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat a külső országokból magyar Országra jött, itt megtelepedett, s házasodni akaró idegenek megeskettetésére nézve Julius 13-dikán 1813.
43. 21940-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat az eránt, hogy a sebes katonák számára nagy siettséggel tépés szedettenessen öszve, s küldessen az ispotályokba⁹⁴. Sept[ember] 8-dikán 1813.
44. 27913-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat az eránt, hogy a háború szerentsés folytatásáért esedező, a már nyert győzödelemért⁹⁵ pedig hálaadó isteni tisztelet s könyörgés tartasson, nem tsak a városi hanem a falusi templomokban is. Nov[ember] 9-dikén 1813.
45. Mélt[óságos] Fő Curator Szilassy József Úrnak Főtiszt[elendő] Torkos Jakab⁹⁶ Sup[erintendens] Úrnak halálát hírül adó levele, intézkedvén az új Sup[erintendens] választásról. Nov[ember] 16-dikán 1813.
46. A választandó Sup[erintendens]ben megkívántató tulajdonságokat előadó esperesti Currens. Dec[ember] 16-dikán 1813
47. A Pápai Collegium Curátorának és Rector professorának a Veszprémi Tractushoz intézett abbeli folyamodása, hogy a pénz leszállítása által a Collegium Cassája tetemes sérelmet szenvedvén s e miatt a Professorokat nem fizethetvén a segedelem szedésről s adásról rendelkezzen. Febr[uár] 28-dikán 1813.

1814

48. Az 1814-dik esztendő beli öszveírása a lelkek számának a Veszprémi Egyházmegye beli ekklesiákban 1814.
49. Mélt[óságos] Szilassy József Fő Curátor Úrnak némelly kérdesei a Tractusokhoz a Sup[erintendential]is kormányra nézve — a Veszprémi Tractus feleletével. Márt[ius] 23-dikán 1814.
50. Szent Gáli lakos Nemes Nagy Sándor Úrnak 1000 [forin]tról való alapítványa a Szent Gáli Oskolában tanuló jelessebb tanulókat illetőleg.
51. A Veres Berényi Prédikátor és Oskolatanító conventionális földjök⁹⁷ dézmájának elengedését illető rendelés — és ezen földeknek az Uradalom által lett felméréstetése. Sept[ember] 11-dik 1814.
52. 26075 dik szám alatti Fels[éges] parantsolat azoknak magyar Országai lakásokra s megházdhatásokra nézve, akik más Országokból vagy tartományokból jönnek magyar Országra. Oktob[er] 4-dik 1814.

⁹³ nyugdíjas hivatásos katonáknak (katonatiszteknek)

⁹⁴ kórházakba

⁹⁵ 1813. október 16–19-én a szövetséges orosz–porosz–osztrák–svéd seregek Lipcsénél, a „népek csatájá”-ban döntő vereséget mértek Napóleon seregére.

⁹⁶ ifj. Torkos Jakab csöglei, majd pápai lelkész, 1795–1813 között dunántúli superintendens

⁹⁷ javadalmi földjük

53. A túl a dunai Sup[erintenden]tiában⁹⁸ fenn álló Literaria Deputatiohoz intézett felkívánása Főtiszt[teletű] Tóth József Sup[erinten]dens Úrnak⁹⁹ Oktobr[er] 10-dikén 1814.
54. A Leányfalui reformátusoknak ugyan a Leányfalui evangélikusokkal kötött megmásolhatatlan egyességek az Oratorium¹⁰⁰, mester és oskolaház, úgy a mesternek fizetése, tartása s egyéb kivántató szolgálatok eránt. Dec[ember] 5-dik 1814.

1815

55. Tiszt[eletes] Tuba Dániel Úrnak, Kádártai Prédikátornak levele nagytiszt[eletű] Fábíán József Esperest¹⁰¹ Úrhoz azon okból, hogy Tiszt[eletes] Pál András Vámosi prédikátor az ő elmellőztetésével neveztetett ki Tractualis Assessornak¹⁰². 1815.
56. A Veszprémi H[elvéziai] V[allástételt] tartó sz[ent] Ekklesiának részint virágzó részint gyászos és szomorú történeteinek leírása a magyar országi reformatio után csak hamar 1815-dik esztendeig Tatay Imre Tábla Bíró és C[oadiutor] Curátor¹⁰³ által.
57. Az Alsó Örsi Anya és Lovasi filiális ekklesia¹⁰⁴ előjárói között elsőben 1790-ben utóbb 1815-ben Febr[uár] 2-dikán történt egyesség a Tiszt[eletes] Predikátor és Oskolatanító fizetésére nézve.
58. 23254-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat az eránt, hogy a Lelkipásztorok az idő előtt vagyis gyermeki korban házasodni akaró ifjak házasságát akadályoztassák. Aug[usztus] 22-dikén 1815.
59. 27298-dik szám alatti Fels. parantsolat az eránt, hogy az Ő Felségéhez házassági dispensatioért¹⁰⁵ küldendő folyamodásban az atyafiság grádusának világos kifejezése mellett az is kitétéssék, hogy a folyamodó nemes e vagy nemtelen, birtokos e vagy birtoktalan? Oktober 3-dik 1875.
60. Jettin József alapítványát illető jelentése a N[agy] M[éltóságú] M[agyar] K[irályi] Helytartó Tanátsnak. Aug[usztus] 29-dikén 1815.

1817

61. Henyei lakos Nemes Bodor Móses végrendelete hiteles másolatban. Oktober 30-dikán 1817.

1818

62. Főtiszt. Tóth Pápai József Sup[erinten]dens Úrnak a Pápai Tractus nevével az Urvtorsorai Agendában a szokott három kérdések mellett és az Apostoli hit som-

⁹⁸ a dunántúli református egyházkerületben

⁹⁹ Tóth (Pápai) József dunántúli református superintendens, 1814–1827.

¹⁰⁰ imaház

¹⁰¹ Fábíán József veszprémi esperes, 1805–1825

¹⁰² egyházmegyei esküdtnak

¹⁰³ egyházkerületi segédgondnok, az egyházmegye tulajdonképpeni gondnok

¹⁰⁴ leányegyház

¹⁰⁵ kihirdetés alóli felmentés; itt: házassági engedély

mája ellen a Fő Consistoriumra¹⁰⁶ beadott írásnak helyes szempontból lejendő megvizsgálására szolgáló jegyzései. 1818.

63. Bilkei Liptsei József Úrnak demonstratiója és protestatiója¹⁰⁷ a túl a tiszai Főtiszt. Sup[erintend]en]tiának¹⁰⁸ az 1818-dik eszt[endő]ben tett s a Canonokkal és Szentírással ellenkező ujításai ellen. 1818.

1819–1820

64. A Pápai Collegium építésére lett adakozásnak lajstroma a szükséges oklevelekkel együtt.

1820

65. A Palotai Sup[erintendentia]lis Deputacionak relatiója¹⁰⁹ a Palotai ekklesiái előljárai Deputacionak relatiójával együtt Tiszt[eletes] Naszályi János Predikátor Úrnak onnan lejendő elmozdittatására nézve. Május 1-ső napján. 1820.
66. Mélt[óságos] Szilassy József Fő Curator Úr által a Sup[erintendentia]lis igazgatás tekintetéből feltett kérdésekre lejendő felelet adás végett kinevezett Kiküldött-ségnek a feltett kérdésekre adott felelete. Május 25-dikén. 1820.
67. Az 1820-dik eszt[endő] Junius 5-dikén Tamassa Pál Úr neve alatt a Fő Curatorhoz küldetett értekezés a magyar nyelvnek a Pápai anya Oskolában lejendő bevétele eránt, mely a Te[kinte]tes Literaria Deputacionak a megvizsgálás és a jövő Sup[erintendentia]lis Gyűlésre készitendő vélekedés kidolgozása végett kiadatott Pestről Jun[ius] 5-dikén 1820. idősb Szilassy József Fő Curator által.
68. Az 1820-dik eszt[endő] September 11-dik a' két evangélikusok Deputatusainak¹¹⁰ II-dik Ferentz Felsőes Királyunknál történt audentiájoknak leírása.
69. 31137-dik szám alatti Fels[éges] Parantsolat a' tömlötzőkben lévő Helvétziai és Ágostai vallástételt követő rabok vallásai tanítatásokra nézve némelly rendelések. Dec[ember] 12-dik 1820.
70. Apologia¹¹¹ Mélt[óságos] Fő Cúrator Pétsi Imre Úr azon levelére, mellyet a tiszán túl lévő Sup[erintend]en]tiában helyheztesett Esperestségek Mélt[óságos] Te[kinte]tes C[oadiutor] Curátoraihoz Aprilis holnapban 1820. intézett és küldött vagy is Főtiszt[ele]tű Benedek Mihály Sup[erintend]ens Úrnak maga mentése és igazítása azon vádak ellen, mellyeket tisztelt Fő Curator Úr azon Sup[erintend]en]tiában kihirdetett a Tractusok C[oadiutor] Curátorainak megküldött. 1820.

1821

71. A' B[alaton] Henyei ekklesiának arról való oklevele, hogy a szőlőhegyben fekvő predikatori conventionalis tavaszi földet a Bagjaton lévő nagyobb és jobb tavaszi

¹⁰⁶ egyházkerületi közgyűlésre

¹⁰⁷ bizonyítása és tiltakozása

¹⁰⁸ a tiszántúli egyházkerületnek

¹⁰⁹ a Várpalotára kiküldött egyházkerületi bizottság jelentése

¹¹⁰ kiküldötteinek

¹¹¹ védőbeszéd, védirat

földel eltserélte azon okból, hogy amazt az ekklésia részire s hasznára szőlővel beplántálja. Jan[uar] 21-dikén 1821.

72. 14891-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat a' penziós katonáknak vagy azoknak özvegyeiknek adandó bizonyítványok kiadásában minémű Fels[éges] rendelkezéseket kötelesek a Lelkipásztorok megtartani. Jun[ius] 12-dik 1821.
73. A' Helv. Vall. követő négy Főtiszt[eletű] Sup[erinten]d[en]tiáknak a' túl a' tiszai Főtiszt[eletű] Sup[erinten]d[en]tiában fennforgott villongásoknak eligazítására Ő Felsége által kegyelmesen kinevezett Gen[eralis] Conventusának¹¹² négy rend beli J[egyző] Könyve 1821, 1822.

1822

74. Tiszti vizgálat a' Sz[ent] K[irály] Szabadjai ekklésia Presbyteriumának¹¹³ Tiszt[eletes] Beretz Préd[ikátor] ellen beadott vádjaira. Febr[uar] 1-ső 1822.
75. Diaconus intézet planuma¹¹⁴ a' túl a' dunai Főtiszt[eletű] Sup[erinten]d[en]tiában lévő prédikátorok és Oskolatanítók özvegyeikre és árváikra nézve. 1822.
76. A' Veszprémi Tractusban lévő Kis Szőlősi Helv[éziai] Vall[ást] követő evangelica ekklésiának kérdésben vett fundusáról szőlő Tanúk vallása. Nov. 6-dik 1822
77. Tiszt[eletes] Cseh Galamb József Papkeszi Prédikátor Úrnak jelentése az eránt, hogy a' Mélt[óságos] Földes Uraság a' predikatori conventionalis földekről castust vett¹¹⁵ az Oskolatanító földeit pedig megdézsmálta. Nov[ember] 19-dik 1822.
78. Az Inotai és Papkeszi predikatori conventionalis földeknek megdézsmáltatását¹¹⁶ illető irományok. 1822, 1823.

1823

79. A' túl a' dunai Főtiszt. Sup[erinten]d[en]tia eleibe terjesztendő projectum a falusi oskolákra és az új énekes könyvre nézve, fiúi tisztelettel beadta Vári Szabó Sámuel V[örös] Berényi Predikátor. Május 6-dikán 1823.
80. A' mentő himlőnek beoltását 's annak terjesztését illető 's a Tiszt[eletes] Lelkipásztoroknak a megtartás végett kiadott instructiója a' A[gostai]V[allást] követő túl a' dunai Főtiszt[eletű] Sup[erinten]d[en]tiának. 1823.
81. Az 1821-dik eszt[endő] December 4-dikén a 30655-dik szám alatt költ azon Fels[éges] Parantsolatra lett alázatos felírása a H[elvét] V[allást] követő 4 Sup[erinten]d[en]tiák generalis Conventusának az 1823-dik eszt[endő] Jun 5-dik 's következő napjain, — melyben parantsoltatik, hogy a kevert házasságból született, de a rom[ana] catholica hitet követni tartozóknak kettős laistroma készíttessék, egyik álljon a' Plebánusnál, másik a' Predikátornál, 's ezen laistrom a' Matrikula¹¹⁷ mellet tartasson. Jun[ius] 5-dik 1823.
82. Tiszt[eletes] Pap István Úrnak Vilonyai Prédikátornak vallási egyesülés ideája nevű munkájára Főtiszt[eletű] Tóth Pápai József Úr parantsolatjából tett reflexiók.

¹¹² egyetemes konventjének

¹¹³ presbitériumának, az egyház világi előjáróinak

¹¹⁴ terve

¹¹⁵ értsd: jogsértést követett el

¹¹⁶ tizedfizetésre való kényszerítését

¹¹⁷ anyakönyv

1. Tiszt. Márton István Professor Úr által
2. Nagytiszt[eletű] Fábián József Esperest Úr által

1824

83. Vászolyi filialis ekklesia Számadásainak megvizsgálása 1810-dik eszt. fogva 1823-dik esztendeig, 1824.
84. Az Alsó Örsi Anya és Lovasi leány egyesült ekklesiák közt tett 's a Fő-tiszt[eletű] Sup[erintendetia]le Consistoriumnak is bemutatott egység a' prédikatori és oskolatanítói fizetéseknek kiállítására és a' földeknek trágyázására nézve. 1821 1824.
85. A' Veszprémi Egyházmegye béli ekklesiák javainak összevérfása u[gy] m[int]

Alsóörs	Antalfa	Barnag	Csór
Csburgó	Dörögdt	Felső Örs	Hagymáskér
Henye	Inota	Iszkaszentgyörgy	Kádárta
Köves	Köveskál	Litér	Moha
Nagy Vásony	Öts	Palota	Papkeszi
Pétsel	Rátóth	Sóly	Szent Gál
Szent István	Tihany	Tóth Vásony	Udvari
Zánka	Veres Berény	Vilonya	

86. A' Veszprémi Egyházmegye beli Ekklesiákban lévő háznépeknek 's lelkeknek összevérfása

Alsó Örs	Antalfa	Barnag	Csór
Csburgó	Felső Örs	Hagymáskér	Henye
Inota	Kádárta	Kövesd	Köveskál
Mentsel	Moha	Monoszló	Palota
Papkeszi	Pétsel	Sóly	Szent Gál
Sz. K. Szabadja	Tihany	Zánka	Udvari
Vászoly			

1825

87. Másolatja azon okleveleknek, melyeknél fogva Mélt[óságos] Marits Dávid Cs[ászári] K[irályi] Kamarás Úr a Csóri reform[ata] ekklesia Predikátorának két hold, az Oskolatanítónak egy hold rétet adott a' rendes Conventión¹¹⁸ fellyül. Jan[uár] 9. 1825.
88. Az Örségi Nagytiszt[eletű] Esperestségnek kérdése az eránt, hogy a Veszprémi Tractus a' Zala V[árme]gyei ekklesiákból való rabokat miképpen provideálja¹¹⁹, melyeket eddig Egerszegen az Örségi Tractus providealt. Jan[uár] 26. 1825.
89. Öreg Egyed Jánosnak Vámosi lakosnak folyamodása az eránt, hogy nem lévén semmi gondviselője 15 esztendő unokájának engedtesen meg a házassági életre való lépés. Jan[uár] 30-dik 1825.

¹¹⁸ a megállapított járandóságon

¹¹⁹ hogyan gondoskodik

90. Esperes választását tárgyzó Currense Főtiszt[eletű] Tóth Pápai József Sup[erinten]dens Úrnak a Veszprémi Tractusban. Febr[uar] 2-dik 1825.
91. A' Nagy Vásonyi ekklesiának folyamodása az eránt, hogy a' Nagy Vásonyi Prédikátort és Oskolatanítót illető Szalai alapítványnak tőkéje adattasson a' nagy Vásonyi ekklesiának kamatra 's gondviselése alá. Febr[uar] 7-dikén 1825.
92. A' Consistoriumtól Tóth Vásonyba kirendelt Kiküldöttségnek számvetése néhai nagy tiszt[eletű] Fábián József Esperest Úr örökösével azon adósságra nézve, mellyel tisztelt Esperes Úr a' Tractus Cassájának¹²⁰ adós volt. Febr[uar] 11-dikén 1825.¹²¹
93. Te[kin]t[e]tes Kazay Gábor Tábla Bíró és C[o]adiutor Curátor Úr levele tiszt[ele]tes Beretz József Nagy Vásonyi Predikátorhoz midőn ellenére elment Tóth Vásonyba Predikátornak. Márt[ius] 18-dik 1825.
94. Főtiszt[eletű] Tóth Pápai József Sup[erinten]dens Úrnak hivatalos levele az eránt, hogy Nagy tiszt[eletű] Nagy István Füredi Predikátor Tractualis Notarius Úr Márt[ius] 29-dikén 1825 felbontott voksok által Esperesnek elvázlatott. Márt[ius] 29-dik 1825.

1826

95. Nagy tiszt[eletű] László Samuel Zala vidéki evang[elicus] Esperes Úrnak hivatalos jelentése az eránt, hogy Tóth Vásonyi Predikátor Tiszt[ele]tes Beretz József Úr az evangelicusokat megesketi, eltemeti, holott ez a Nagy Vásonyi evang[elicus] Predikátor filiája és jussa. Febr[uar] 6-dik 1826.
96. Mélt[óságos] Gróf Zichy Miklós Úr Ő nagysága, és az Inotai ekklesia közt történt cserét illető eredeti oklevél, mellynek ereje szerént a Mélt[óságos] Gróf Úr az Inotai predikatori conventionalis rét helett más és többet érő rétet adott az irt ekklesiának tserébe. Jun[ius] 5-dik 1826.
97. A' Veszprémi Egyházmegye Perceptorát¹²² és annak számadását illető Instructio vagy rendszabások. 1826.
98. Te[kin]t[e]tes Oroszy Pál C[o]adiutor Curátor Úrnak folyamodása az eránt, hogy a' Consistorium Tiszt[ele]tes Vári Szabó Sámuel Urat Veres Berényi Predikátort tractualis Assessornak tegye meg. Febr[uar] 9-dik 1826.

1827

99. Mélt[óságos] Szilassy József Fő Curátor Úrnak néhai Főtiszt[eletű] Tóth Pápai József Sup[erinten]dens Úrnak haláláról tudósító és az új Sup[erinten]dens választását illető hivatalos levele. Márt[ius] 11-dik 1827.
100. A' B[alaton] Henyei, Monoszlói, Vászolyi és Pétseli Deputatióknak relatiója a' számadások megvizsgálására nézve. Május 12-dik 1827.
101. 15751-dik szám alatti Fels[éges] parantsolat megújítsa azon régibb parantsolatot, hogy a halottakat 48 óra előtt doktori bizonyítvány nélkül el ne temessék. — A halott inspectorokat azon jelekre oktassák, a' mellyek a halálnak valóságos jelei. Jun[ius] 12-dikén 1827.

¹²⁰ az egyházmegye pénztárának

¹²¹ Erről bővebben: HUDI 2001.

¹²² egyházmegye pénztárnokát

102. Tiszt[eletes] Hantó János Úr Csitsói Plebánus a protestáns komákat eretnekeknek nevezi. Aug[usztus] 15-dikén 1827.
103. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak¹²³ legelső pásztori levele az esperestségi Consistoriumhoz¹²⁴. Aug[usztus] 13-dik 1827.

1828

104. Főtiszt Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak némely reflexiói az 1827-dik esztendei Tr[actua]lis gyűlés J[egyző] Könyvére és a C[anonica] Visitatio diáriumára nézve. Jan[uar] 9-dik 1828.
105. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens sup[erinten]densi jussával élvén Tiszt[eletes] Márton Albert Urat Theol[ogiai] candidatust¹²⁵ a veszprémi Tractus által a Szent Istványi ekklesiába candidalandó több tiszt[eletes] férfiak közé candidálja¹²⁶. Jan[uar] 15-dik 1828.
106. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens s Mélt[óságos] Szilassy József Fő Curator Urak körlevele az egyházi Gen[eralis] Notarius választását illetőleg. Jan[uar] 30-dik 1828.
107. A Zánkai H[elvét] V[allást] követő Anya ekklesiának a Szepezdi filialis ekklesiával lett atyafiságos megegyező levele a három sátoros innepi, új kenyérei és új bori Communio¹²⁷ kiszolgáltatására nézve. April[is] 3-dik 1828.

1829

108. Arról való bizonyítvány, hogy a Henyei Predikátor és Oskolatanító az úgy nevezett Cshusi conventionalis kender földektől elesvén, — mivel ezeket az ekklesia csak tserébe bírta, a tere pedig visszavétetett — ebbéli károknak kipótolására az ekklesia más földet adott.
109. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak a V[enerabilis] Tractushoz intézett pásztori levele gondolatainak kifejezése s a Consistorium véleményének kérése az eránt, miképpen lehessen Lelkipásztorainkat tudományos foglalatosságban munkálkodtatani s tudósabbakká tenni? Octobr[er] 31-dikén 1829. — az exegetica Censorának¹²⁸ schémájával együtt.
110. Nemes és Nagy Pétseli Kiküldöttségnek hivatalos jelentése az ekklesiái számadásoknak megvizsgálására nézve. Dec[ember] 17-dik 1829.
111. Az Iszkaszentgyörgyi reformatus lakosok az uradalmi Kasznár¹²⁹ által a R[ómai] Catholicus innepeken és Szombaton délután eltiltattak a szőlőhegyen való munkától. — Ezen dologra tartozó irományok. 1829.

¹²³ Tóth Ferenc a dunántúli református egyházkerület püspöke (1827–1844)

¹²⁴ egyházmegyei közgyűlés

¹²⁵ jelöltet

¹²⁶ jelöli

¹²⁷ úrvacsora

¹²⁸ az exegetika tárgyában az egyház által kirendelt sajtócenzor

¹²⁹ a tisztartónál egy fokozattal alacsonyabb rangú, képesített uradalmi alkalmazott

1830

112. A Főtiszt[eletű] Sup[erinten]d[en]tiához intézett előterjesztése Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak azon principiumokra nézve, mellyek szerént kívánják a Tractusok az Agendariumot készíttetni. 1830.
113. A Szepezdi filialis ekklésia számadásának megvizsgálása 1825-1828-ig. Jan[uar] 21-dik 1830.
114. A Sz[ent] Antaljai ekklésiának folyamodása az eránt, hogy a predikátori Conventióból¹³⁰ 4, az Oskolatanítói Conventióból 2 öl fát el akar vonni. Febr[uar] 7-dik 1830.
115. Az Udvari ekklésia az 1821-dik esztendőől fogva az 1830-dik esztendeig való számadásainak megvizsgálásáról való hivatalos jelentés. Márt[ius] 5-dik 1830.
116. Számadások lezárásának formulája. Márt[ius] 12-dik. 1830.
117. A Zánkai oskolatanítói Conventionalis öl fáról való jelentés, melly szerént az eredetképpen öt öl. Márt[ius] 27. 1830.
118. Az Ótsi ekklésia 1825-1829 -dik esztendeig való számadásának megvizsgálásáról való hivatalos jelentés. Apr[ilis] 22-dik 1830.
119. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak pásztori levele az eránt, hogy Ó Felsége I-ső Ferentz Királyunk Korona örökös Ferdinand Hertzeget magyar Királyjá megkoronáztatta, és ezért örvendező s hálaadó predikatio tartasson egy bizonyos Vásárnap minden ekklésiában. Oct[ober] 24-dik. 1830.
120. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak Nagytiszt[eletű] Esperest Úrhoz intézett levele az Oskola Inspectorokra¹³¹, — Dömjén Sándor karénekére — a Theol[ogus] Candidatus könyveinek seriessére¹³² — Pétzeli erköltsi predikázióira, — a Can[onica] Visitatióra¹³³ és ennek minden környülállásaira¹³⁴ nézve. Dec[ember] 14-dik 1830.

1831

121. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak az eránt való felszólítása s utasítása a Lelkipásztorokhoz, hogy az ujjontzok kiállításának alkalmatosságával hazafiúi s lelkipásztori kötelességeknek érzésétől vezéreltetvén a Királyi Felség és a haza szolgálatjára alkalmatos hallgatokat a fegyvernek minél sietőbb felvételére s annak ditsősséggel való hordozása mind a predikáló székéből, mind azon kívül is miként serkentsék és buzdítsák. Jan[uar] 5-dik 1831.
122. A Sz[ent] Antaljai ekklésia 1828/29-dik és 1829/30-dik esztendei számadása megvizsgálásáról való hivatalos jelentés. Jan[uar] 21-dik 1831.
123. A nagytiszt[eletű] Veszprémi Tractus Consistoriumához beadott hivatalos tudósítások Szüts Ábel Felső Örsi Oskolatanító dolgában. Jan[uar] 21-dik 1831.
124. Mélt[óságos] Marits Dávid Cs[ászári] K[irályi] Kamarás Fejér Vármegyei első Al Ispány Úrnak felszólító levele nagytiszt[eletű] Esperest Úrhoz az eránt, hogy az ujjontzok kiállításának alkalmával az igazgatása alatt lévő Lelkipásztoroknak

¹³⁰ fizetésből¹³¹ iskolai felügyelőkre¹³² a papjelölt könyveinek összeírására¹³³ egyházlátogatásra¹³⁴ körülményeire

- az Országos törvény értelmében hozott V[árme]gyei ide mellékelt végzést tudokra adván, ezen kinyomtatott rendelés elküldése mellett azon szükséges utasítást adja, hogy az e végre tartandó egyházi beszédek a kirendelt napon tartassanak minden ekklésiában. sat[öbbi] Jan[uár] 22-dik 1831.
125. Az Akali reformátusoknak többféle panaszszai az odavaló evangelicusok ellen. Febr[uár] 6-dik 1831.
126. Tiszt[eletes] Beretz József Pétseli Préd[ikátor] urat illető vádak és erre lett Pétseli kiküldöttség jelentése az 1831-diki J[egyző] Könyv 80-dik száma következőjében. Febr[uár] 28-dik 1831.
127. A Barnagi ekklésia 1828-dik s 1829-dik esztendei számadásának megvizsgálásáról való hivatalos tudósítás. Márt[ius] 10-dik 1831.
128. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak némely jegyzései az 1831-dik közgyűlés J[egyző] Könyvére. Márt[ius] 31. 1831.
129. Az Alsó Örsi és Lovasi filiális ekklésiák közt fennforgó kérdések megvizsgálásáról való hivatalos jelentése a Kiküldöttségnek. Május 30-dik 1831.
130. Három rendbéli levelei Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak a Cholera¹³⁵ nyavalyára nézve az eránt érkezett felséges királyi parantsolatokkal együtt. u[gy] m[int] 3-dik és 7-dik Aug[usztus] és 14-dik Dec[ember] 1831.
131. Az 1830-dik esztendőben kiüött Cholera nyavalyáról s ennek uralkodása alatt a szerentsétlenek megmenthetése eránt tett fáradozásairól való bővebb jelentések a Csóri, Iszkaszentgyörgyi, Köveskáli, Litéri, Palotai, Papkeszi és Solyi tiszt[eletes] lelki tanítóknak.

1832

132. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele, mellyben jelenti, hogy Tiszt[eletes] Nemes János Úr Inotai Káplán néhai Tiszt[eletes] Márton István Professor Úr helyett interimális¹³⁶ Professornak nevezett ki a Pápai Collegiumban. Jan[uár] 18-dik 1832.
133. Tiszt[eletes] Dömölki Imre Úrnak Kövesdi Predikátornak a hivatalviselésről való lemondása egy esztendeig öregségi erőtlenségei miatt. Febr[uár] 4-dik 1832.
134. Az Alsó Örsi Kiküldöttségnek hivatalos jelentése Márt[ius] 9-dik 1832.
135. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak levele nagytiszt[eletű] Esperest Úrhoz a Bétsi Theol[ogicum] Institutumban a Cursus¹³⁷ kezdetére — a Sup[erintendentia]lis Censurán való megjelenésre, — a Matrikulai kiadásokra, és a készitendő új halottas könyvre nézve. Sept[ember] 30-dik 1832.
136. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak azon Fels[éges] Parantsolatot kihirdető levele, mellyben az rendeltetik, hogy a gyermekek az Oskolába be ne vetessenek, hanem ha bizonyítványok van arról, hogy a mentő himlővel fogatosan beoltattak. Nov[ember] 18-dik 1832.

¹³⁵ Az 1831. júliusában Veszprém megyében is megjelenő kolerajárvány történetére lásd: DÁVID 1984, MEZEI 2001.

¹³⁶ ideiglenesen, meghatározott időre kinevezett

¹³⁷ az előadások, a tanév kezdetére

137. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele a Veres Berényi bor collectának¹³⁸ el tiltására nézve az ezen dologhoz tartozó némely irományokkal együtt. Dec[ember] 16-dik 1832.
138. Ordo lectionum publicorum in Collegio reform. Papensi.¹³⁹
139. Másolat Te[kin]t[e]tes Kazay Gábor C[oadiutor] Curátor. Úrnak és Te[kin]t[e]tes Oroszy Juliánna Aszszonyságnak alapítványa, mellynél fogva a Pápai Collegiumban filozófiát tanító Professor fizetésére tíz ezer pengő forintot alapítottak. Dec[ember] 28-dik 1832.

1833

140. Vilonyai ekklesia Számadásának megvizsgálása 1825-től fogva.
141. Szent Istványi ekklesia számadásának megvizsgálása 1819-1832-dik esztendeig. Febr[uár] 4-dik 1833.
142. Nagy Gerésvi Egyesség¹⁴⁰ a túl a dunai Helvétziai és Ágostai Vallástételt követő Sup[erinten]d[en]tiák között. Május 15-dik 1833.
143. Te[kin]t[e]tes Kazay Gábor C[oadiutor] Curátor Úrhoz nyújtott könyörgő levelek a leányfalui reformátusoknak, mellyben az evangelicusok ellen panaszolkoznak. Dec[ember] 12-dikén 1833.

1834

144. A Mentseli reformátusok folyamodása az eránt, hogy a Mentseli evangelicusok a Nagy Gerésvi Egyesség következtében engedjék meg a reform[átus] Predikátornak az isteni tiszteletet az evangelicusok templomában tartani. febr[uár] 10-dik 1834.
145. Csere levél, mellynek ereje szerint a Monoszlói reform[ata] ekklesia a maga Oskola házát a Monoszlói nemes Communitásnak¹⁴¹ a Communitás kortsoma házáért örökösén által tserélte. Febr[uár] 13-dik 1834.
146. Főtiszt[eletű] Kiss János evangel[icus] Sup[erinten]dens Úrnak levele Főtiszt[eletes] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrhoz az eránt, eszközölné a Veszprémi Tractusnál, hogy Nagytiszt[eletű] László Sámuel Mentseli Predikátor és Zala vidéki Esperest Úr ellen tett panaszok elintézésére a Zala vidéki evang[elicus] Esperestséget szállítaná fel. April[ilis] 8-dikán 1834.
147. Regulae directivae pro parochis animarumque Curatoribus super praecautioibus occasione vidimationis et confirmationis Quietantiarum. Apr[ilis] 14-dik 1834.¹⁴²

¹³⁸ a bor adójának

¹³⁹ A nyilvános felolvasások rendje a pápai kollégiumban.

¹⁴⁰ A dunántúli evangélikus és református egyházkerületek kiküldötteinek Kis János és Tóth Ferenc püspökök vezetésével tartott tanácskozása Nagygerésden, amely a mindkét felekezet által lakott településeken kölcsönös viszonyt állapított meg: „a másik confession levő hívek hittudományának, szertartásainak mimódon való követésére s azoknak becsületben tartására és egymásnak kölcsönös megkímélésére nézve; a prédikátorok, praeoránsok és iskolatanítók hivatalbeli kölcsönös szolgálattételöknek minéműségére, kiterjedésére és módjára nézve; a fizetés- és szolgálatbeli tartozásokra nézve.” ZOVÁNYI 1977. 423.

¹⁴¹ nemesi közösségnek

¹⁴² Irányelvek papoknak és lelkészeknek a nyugták láttamozása és megerősítése esetén.

148. A Veres Berényi Kiküldöttségnek hivatalos jelentése néhai Lakatos Lajos volt V[eres] Berényi Oskolatanító hátra hagyott javaira nézve, mellyeket tiszt[eletes] Vári Szabó Sámuel V[eres] Berényi Préd[ikátor] nem egész hűséggel kezelte. Május 1-ső 1834.
149. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele a V[enerabilis] Tractushoz az eránt, hogy a rendkívül való nagy szárazság miatt a Főzelék megsárgulván, s ugyan ezért a Pápai Collegiumban a Convictualisták¹⁴³ nagy szükségget szenvedvén a tehetősebb ekklesiák s egyes jöltévők az adakozásra buzdittassanak. Oct[ober] 4-dik 1834.
150. A Mentseli reformatusok és evangelicusok közt támadt ízetlenségeknek megvizsgálására s elintézésére kinevezett elegyes Kiküldöttségnek hivatalos jelentése. Nov[ember] 14-dik 1834.

1835

151. A Csóri Tiszt[eletes] Predikátor és Oskolatanító közt fennforgó visszálkodások megvizsgálásáról szolló hivatalos jelentés. Jan[uár] 30-dik 1835.
152. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak levele a lelkek Conscriptiójára¹⁴⁴ — ABC-re — és a Nagy Gerédsi Egyesség megtartására nézve. Oktobr[er] 16-dik 1835.
153. Tiszt[eletes] Sebestyén Móses Nagy Vásonyi Predikátor rész szerént ellene, rész szerént mellette Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrhoz beadott folyamodásra lett esperestségi Kiküldöttségnek vizsgálatáról tett hivatalos jelentése. Sept[ember] 15-dik 1835.
154. A Csóri ekklesiában támadt zürzavaroknak és visszálkodásoknak megvizsgálására és letsendesítésére kinevezett kiküldöttségnek hivatalos jelentése. Dec[ember] 10-dik 1835.
155. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele a Lombárdiai Velentzei Királyságban táborozó reform[átus] katonák táborig papjára — a papi diploma magyar nyelven való kiadására — a 4-dik professori Kathedra fundusára — a pannóniai bibliothecára és azon javallatra nézve, hogy a Tractus beli Lelkipásztorok valamely tudományos materiáról írjanak minden esztendőben tudós értekezéseket sat[öbbi] Jan[uár] 13-dik 1835.
156. Bernáth Ferentz Sz[ent] K[irály] Szabadjai volt Kurátor számadásának megvizsgálásáról szolló hivatalos jelentése a Kiküldöttségnek. Jan[uár] 20-dik 1835.
157. A Vámosi ekklesiában a templombeli székekre nézve némely aszszonyok közt támadt vizálkodások megvizsgálásáról szolló hivatalos jelentés. Febr[uár] 2-dik 1835.
158. Szabó István Nagy Vásonyi lakos evangelicus férfiú gyermekeit a reformata Vallásban nevelni s a reformatusok Oskolájában taníttatni akarja. Febr[uár] 11-dik 1835.
159. A Mentseli reformatusok az evangelicusoktól elválván filialis ekklesiát akarnak állítani s Oskolatanítót vinni. Febr[uár] 12-dik 1835.

¹⁴³ convictus (bentlakás) lakói¹⁴⁴ összeírására

160. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr level az eránt, hogy Ő Cs[ászári] K[irályi] Fő Hertzegsége Nádor Ispánné Aszszonyunk ezen tzimű könyvből: Az Ivezítő zörgetése az emberek ajtaja előtt, — a Főtiszt[eletű] Superintendentiánál 230-at ajándékozott kiosztás végett. Febr[uár] 20-dik 1835.

1836

161. A Veres Berényi ekklésiának Tiszt[eleles] Vári Szabó Sámuel Predikátor és több Kúrátorok ellen az 1834-dik eszt[endő]ben indított s az 1836-dik eszt[endő]ben bevezgett pere.

162. Te[kin]t[e]tes N[eme]s Veszprém V[árme]gyének végzése az eránt, hogy a tiszt[eleles] Lelkipásztorok mind a két anyakönyvet tulajdon kezekkel írják, s mindjárt akkor mikor a dolog történik. 1835.

Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak ezt kihirdető levelével együtt. Jan[uár] 9-dik 1836.

163. Pál József Tóth Vásonyi Oskolatanítónak folyamodása az eránt, hogy az oskolás gyermekektől járandó fizetést az ekklésia Kurátora szedje be s adja által a tanító-nak, és ne maga a tanító. Febr[uár] 8-dik 1836.

164. Dörgitsei elegyes Kiküldöttségnek hivatalos jelentése Apr[ilis] 29-dik 1836.

165. A Csóri ekklésiában támadt zűrzavarnak megvizsgálására s letsendesítésére kirendelt Kiküldöttségnek hivatalos jelentése Május 26-dik 1836.

166. A Nagy Vásonyi ekklésia tagjának folyamodása az eránt, hogy a Tiszt[eleles] Predikátor és Oskolatanító fizetésének megadására elégtelenek lévén praecorantiát¹⁴⁵ kívánnak állítani. Jun[ius] 18-dik 1836.

167. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele a Fő Curátor választását illető körlevéllel, — a nyomtatott anyakönyvi árkusokról tett Sup[erinten]tendia]lis rendeléssel, — a Predikatori és Oskolatanítói pénzbeli Conventiónak pengőben lejendő fizetéséről való végezéssel — és Tiszt[eleles] Edvi Illés Úr predikázióinak kinyomtatattásáról való jelentéssel együtt. Nov[ember] 9-dik 1836.

168. A Pápai Collegiumban felállítandó nyomtató intézetre lett kegyes adakozások a Veszprémi Egyházmegye bel ekklésiákban. 1836.

1837

169. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele a Pápai Collegium bel Convictusra nézve. Febr[uár] 1-ső 1837.

170. A Köveskáli ekklésia rendelése a Pápai Collegiumban állított 300. v[áltó] t[é]rdula forint álmuniumának¹⁴⁶ állandóságára s kiadattatására nézve. Febr[uár] 1-ső 1837.

171. A Tallián Dörögdi Ágostai és Helvétziai vallástételt követő filialis ekklésiák közt a közös temetőnek közösen lejendő használatját tárgyazó egyességről való eredeti oklevél. Május 26-dik 1837.

¹⁴⁵ előimádkozót

¹⁴⁶ ösztöndíjának (A szegénysorsú, de jól tanuló diákok egyik támogatási formája volt az alumnium, mely alapítványokból szerezte pénzét és külön erre alumniumi pénztárat tartott fenn. TRÓCSÁNYI 1981. 305.

172. Az Ötösi ekklesiában támadt zavarodásnak megvizsgálására s letsendesítésére az 1837-dik s 1838-dik esztendőben kiment két rendbeli Kiküldöttségnek hivatalos jelentése Május 27-dik 1837.
173. I. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr Nagytekintetű Pázmány Dienes Úrnak Fő Curátorrá lett választása innepének emlékezetére által adott a Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dentiának igen régi 8 papi diplomát — mégis Patay István és Kanisai Pálffy János amaz 1612-ben ez 1629-ben Püspököknek leveleiket.
II. A Gömöri evang[elicus] senioratus részéről azon Ő Felsége eleibe terjesztett folymodásra — hogy a Predikátorok és Oskolatanítók kész pénzbeli fizetések pengő pénzben fiztessen — jött fels[éges] megengedőparantsolat. Május 29-dik 1829.
174. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele az Oskolás gyermekek és a lelkek száma Conscriptiojára — az anyakönyvi árkusok¹⁴⁷ árának megfizetésére, — Edelenyi Sándor Úr helyett lejendő Professor választásra, — és Botsor István Professor Úrnak hivatalába lejendő beállítatására nézve. Október 5-dik 1837.
175. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele, mellyben volt Komáromi Correctort Keresztúri Jósefet, mint a duna mellyéki Sup[erinten]d[en]tia által ajánlatott Candidátussát¹⁴⁸ a papi szent hivatalnak ezen tractusban is Káplánságra ajánlja. Nov[ember] 30-dik 1837.

1838

176. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele Tiszt. Liszikai Jósef Úrnak Inotára lejendő rendeltetésére, — és a Tractusok kezelése alatt lévő könyvekről való számadásra nézve. Jan[uár] 15-dik 1838.
177. A Peremartoni nagytiszt[eletű] Esperestség Véleménye s javallatja a nevelés ügyében. Jan[uár] 18-dik 1838.
178. Az embernevelésről írt, s a Helv[ét] Vall[ást] követő Veszprémi Egyházmegye Consistoriumához intézett értekezése Pap István Vámosi Predikátornak. 1838.
179. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens levele a Tractusok kezelése alá kiosztott könyvekre s a 4. professori fudatioról való számadásra nézve. Jan[uár] 27-dik 1838.
180. A Veres Berényi Számadásos perben megíteltetett s megmarasztott Summáknak és költségeknak kifizetése. Febr[uár] 6-dik 1838.
181. A Márton emlékére¹⁴⁹, sírkövére¹⁵⁰ és a Mártoniana kathedrára¹⁵¹ lett adakozásról való számadásnak megvizsgálása. Jul[ius] 3. 1838.

¹⁴⁷ árkus = egy ív papír

¹⁴⁸ jelöltjét

¹⁴⁹ Mándi Márton István (1760–1831) pápai főiskolai tanár és igazgató. Nevéhez fűződik a pápai kollégium megreformálása, a sárospatakiival és a debreceni kollégiummal azonos rangra való emelése, valamint az új kollégium-épület felépítése. Halálát az 1831-ben pusztító kolera okozta. Személyisége nagyságát már a kortársak is elismerték. Halála után a nevét viselő alapítvány az emlékéhez méltó elméleti munkát kívánta segíteni. TÓTH 1931. 195.

¹⁵⁰ A Mándi Márton István emlékére tett alapítványból síremléket és szobrot kívántak állítani. A díszes obeliszk 1837-ben készült el, míg az Izsó Miklós által készített szobrot 1864-ben állították fel. uo.

182. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele az 1838-dik eszt[en-dő]ben Veszprémben tartott kisebb sup[erintendia]lis gyűlés actáinak kihirdetésére nézve. Dec[ember] 15-dik 1838.

1839

183. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele a Tatai Egyházmegye azon kívánságára nézve, hogy Inotai Préd[ikátor] Tiszt[eletes] Liszkai József Úr Dadra meghívattatván Predikátornak, helyette valakit fogadjon el a Veszprémi Tractus a Tatai Taractus beli Káplányok közül — és Tiszt[eletes] Sebestyén István Professor Úr azon folyamodására nézve, hogy Antalfai Préd[ikátor] Tiszt[eletes] Beretzky Lajos Úr 60 f[orint]tal régtől fogva adóssa lévén, ezt a Tractus fizettesse meg. Jan[uár] 25-dik 1839.

184. A Leányfalui reformatusoknak folyamodások az eránt, hogy ők több elősorozott fontos okaikra nézve kívánnak az odavaló evangelicusoktól külön válni és filialis ekklésiát formálni. Jan[uár] 30-dik 1839.

185. Mészáros Domokos Aszófői tiszt[eletes] Administrator¹⁵² Úrnak bizonyítmánya az eránt, hogy Kis Szőlősi lakosnak Galambos Istvánnak Római Katholikusnak a reformatus Vallásban nevelt leánya Erzsébet — az anya reformata lévén — Ő Excellentiájának a Veszprémi megyés Püspöknek helybe hagyásával a reformata Vallásban megmaradandó lehet. Febr[uár] 1-ső 1839.

186. Tiszt[eletes] Tuba Dániel Cons[...] Assessor¹⁵³ Úrnak jeles beszédje a protestans Anyaszentegyház állapotjáról, s igazgattatásáról midőn Tiszt[eletes] Pap István Vámosi, Tiszt[eletes] Simon Imre Pétseli Predikátorok Tractualis Assessoroknak feleskettettek. Febr[uár] 5-dik 1839.

187. A Zánkai ekklésiának Tiszt[eletes] Bontz Albert Predikátor Úr ellen való folyamodására kirendelt kiküldöttségnek tiszt[eletes] vizsgálatáról tett hivatalos jelentése. Febr[uár] 18-dik 1839.

188. A Pápai Collegiumi vett új fundusra lett adakozásoknak tabellája a Veszprémi Tractusban. 1839.

189. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak a Consistóriumhoz intézett levele az úgy nevezett Bartza Háznak¹⁵⁴ a Pápai Collegium részére lett megvevéséről — az ennek árának az adakozás útján lehető kifizetése végett kibotsátott pásztori levelével, és az ujjonnan építendő Collegium a tárgyazó gondolattal együtt. Már[t]ius 3-dik 1839.

190. A nevelési Választmánynak a Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dencia által helybe hagyott véleménye. 1839.

¹⁵¹ Az egyes főiskolai tanszékeket vezető tanárok alapítványi pénzből kapták fizetésüket. Márton utóda a katedráján Tarczy Lajos lett. uo.

¹⁵² káplán

¹⁵³ tanácsbíró

¹⁵⁴ Barcza Ádám uradalmi felügyelő Hosszú utcai házát és a hozzá tartozó telket a kerület 35.000 váltó forintért megvásárolta az építendő kollégium számára. KIS E. 1896. 225. 1846-ban ezt a telket a kerület eladta Pálffy Károly pápai polgárnak, mert időközben a főiskola Pápáról való elköltöztetéséről döntöttek. Végül nem az iskola elköltözése, hanem a szabadságharc és az abszolutizmus eseményei akadályozták az új iskolaépület felépítését. 1857-re épült fel az új kollégium a még 1849-ben vásárolt Zsoldos-féle telken a Hosszú utcában. LAMPÉRTH 1931. 66.

191. A Tóth Vásonyi ekklézia a predikátori és Oskolatanítói Coventionalis rétben lévő fákon termett gubatsra nézve támadt zűrzavarnak megvizsgálására, letsendesítésére kinevezett kiküldöttségnek hivatalos jelentése. Aug[usztus] 13-dik 1839.

1840

192. Ötsi Predikátor Tiszt[eleles] Bartza Beniámin Úr dolgában kinevezett Kiküldöttségnek tisztí vizsgálásáról tett hivatalos jelentése. Jan[uár] 17-dik 1840.

193. Az Iszkaszentgyörgyi ekklézia előljáróinak folyamodások az eránt, hogy a Consistorium vagy oldozza fel őket a kész pénz Conventiónak ezüstben való fizetése alól, vagy engedje meg az egyházi személyek fizetését leszállítani. Jan[uár] 20-dik 1840.

194. A Pápai ekklézia hivatalos közlése a Collegium dolgában. Jan[uár] 21-dik 1840.

195. Pápai V[enerabilis] Tractusnak hivatalos közlése a Collegium dolgában. Jan[uár] 30-dik 1840.

196. A Felső Örsi ekkléziában a régibb számadásokra nézve támadt nehézségeknek megvizsgálására kinevezett Kiküldöttségnek hivatalos jelentése. Febr[uár] 6-dik 1840.

197. A Felső Örsi ekkléziának az úgy nevezett papantali földjét illető irományok. Febr[uár] 6-dik 1840.

198. A Veszprémi Esperestség Consistoriuma eleibe terjesztett indítványa Tiszt. Ángyán Mihály Szent Istváni Predikátornak egy egyházi Tudománytár iránt. Febr[uár] 15-dik 1840.

199. Tóth Vásonyi predikátor Tiszt. Nemes János Úrnak nyilatkozása az eránt, hogy ha a V[enerabilis] Tractus azon 70 f[orint] 12 stólát, mellyeket ő a Tóth Vásonyi parochián ásatott kútra maga erszénnyéből költött, megtérített: ő ezen summát örökösen a predikátori Özvegyeket tárgyazó pénztárnak ajándékozza, azon feltétellel, hogy ő ezen esetben az azon pénztárba esztendőnként fizetendő summának fizetése alól ezen summának kamatja által feloldoztasson. Febr[uár] 16-dik 1840.

200. A Rév Komáromi ekkléziának a Főtiszt. Sup[erintend]entiához intézett, de a Veszprémi Egyházmegyének is előre megküldött folyamodása a Sup[erintend]entia[le] Collegiumnak Komáromba lejendő általtételére nézve. Febr[uár] 23-dik 1840.

201. A Litéri ekklézia előljáróinak s tagjainak magok lekötelezése az eránt, hogy az egyházi személyek kész pénz beli fizetését az 1840-dik ekklésiai esztendőn kezdve annakutánna pengő pénzben fogják fizetni. Febr[uár] 3-dikán 1840.

202. Szűts Ábelnek Sz[ent] K[irály] Szabadjai Oskolatanítónak folyamodása Hübner históriájának tanítására nézve. Febr[uár] 16-dik 1840.

203. Felső Örsi Ekklézia a predikátori és Oskolatanítói Conventióban lévő elengedendő fát bizonyos számú ölfára változtatja. Márt[ius] 8-dik 1840.

204. Dörgitsei evangelicus Predikátornak Tiszt[eleles] Áts János Úrnak megismerő levele, hogy az 1834-dik és 1835-dik esztendőkbén az Akali evangelicusok az Akali reformatusokkal is fizettettek a Dörgitsei evangelicus predikátor Úr fizeté-

- sébe két posonyi mérő gabonát, de a mit vissza fizetni kész. Febr[uar] 24-dik 1840.
205. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak megismerő levele az eránt, hogy az 1840-dik Sup[erintendia]lis gyűlésnek a múlt esztendei köz gyűlésben meghatározott napját több okokra nézve meg kellett változtatni. Aprilis 4-dik 1840.
206. Sz[ent] K[irály] Szabadjai Préd[ikátor] Tiszt. Fábián József Úrnak hivatalos tudósítása az eránt, hogy az 1840-dik eszt[endő]ben a Sz[ent] K[irály] Szabadjai innepi deák Husvétban derék szakállal és pántlikás tzipőben állott fel a Katedrába — mire nézve az Előljárók azt végezték, hogy ha a Collegium Pápan marad: tőle minden jótéteményt megvonnak. April[is] 21-dik 1840.
207. A Rév Komáromi reform[ata] Ekklesiának nyilatkozása a Pápai ekklesia nyilatkozása ellen a Pápai Collegiumra s annak jövődő beli helyének meghatározására nézve. Máj[us] 9-dik 1840.
208. A Monoszlói ekklesiában az Oskolatanító fizetésének nevelése. Május 17-dik 1840.
209. Földi János Úrnak a Debretzeni Collegium Perceptorának nyugtatója, hogy a Padosi hagyományból a Debretzeni Collegiumot illető 50 v[áltó] tz[...] forint a Collegium cassájába által küldetett. Május 17-dik 1840.
210. A Veszprémi Egyházmegye beli C[oadiutor] Curátor választását illető levele Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak. Május 23-dik 1840.
211. Választmányi Javallat a Pesten felállítandó közép ponti reform[átus] Fő Oskola eránt. Jun[ius] 15-dik 1840.
212. Rév Komáromi ref[ormata] Ekklesia nyilatkozata az eránt, hogy Komáromban legjobb helye lesz a Sup[erintendia]lis Fő Oskolának. Jun[ius] 21-dik 1840.
213. Az Akali Kiküldöttség jelentése az Akali reformatusoktól adatott predikátori fizetésre nézve az udvari Predikátornak — valamint az Akali evang[elicus] Oskolatanítónak adatott fizetésre nézve is, u[gy] m[int] a kinek szolgálatjával élnek. Sept[ember] 12-dik 1840.
214. A Veszprémi Főtisztelendő és Te[kin]t[e]tes Káptalannak adománylevele az eránt, hogy a Kövesi reform Predikátornak 3 hold földet, 1 hold rétet, az Oskolatanítónak 1 hold földet, egy hold rétet ad minden adózás, szolgálat, és dézma terhe alól felmentve. Sept[ember] 15-dik 1840.
215. A Komáromi ekklesiának folyamodása Nagytiszt[eletű] Esperest Úrhoz a Sup[erintendia]le Collegium ügyében nyomtatott példányoknak az ekklesiákban lejendő elosztására nézve. Sept[ember] 20-dik 1840.
216. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele az eránt, hogy a katona ujjontzok kiállításának idejében a Tiszt[eletes] Lelkipásztorok mit tselekedjenek predikátori kötelességekhez képest? — Te[kin]t[e]tes N[eme]s Zala V[árme]gyének a katona ujjontzok kiállításának érdemében a Nemes Megye lakosihoz intézett hirdetményével együtt. Nov[ember] 23-dik 1840.
217. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele a predikátori és Oskolatanítói kész pénzt ezüstben fizető ekklesiákra, — a vegyes házasok összeírását tárgyzó tabellára, — a halottas könyv kinyomtatására, — a tolerantzia után élt, s ezen V[enerabilis] Tractus beli Tiszt[eletes] Predikátorok nyomtatásban kiadott munkáiknak öszvefrására, — s azon véleményre nézve, hogy kellene a

- Sacri Ministerii Candidatusokat¹⁵⁵ hivataljokra tartozó, de más tudományokban is minél tzél szerűbben foglalatostkodtatni. Dec[ember] 16-dik 1840.
218. A Fehérvári ref[ormata] ekklesiának Nagytiszt[eletű] Esperest Úrhoz intézett folyamodása, az ekklesiákhoz intézett felszólításának s az ajánlati íveknek a Veszprémi Egyház megyebeli ekklesiák közt való kiosztása végett. Dec[ember] 24-dik 1840.
219. A Kis Szőlősi esperestségi Kiküldöttségnek hivatalos tudósítása a templomban történt botránkozásokra nézve a székek tekintetéből. Jun[ius] 14-dik 1840.

1841

220. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak levele a külső Akadémiákra való szabad kimenetelt tárgyazó fels[éges] parantsolatra; — Te[kin]t[e]tes Szemere Albert Úrnak a predikatori özvegyeket és árvákat illető pénztárnak felállítását tzélzó véleményére nézve. Jan[uár] 13-dik 1841.
221. Oskola vizgálatról való hivatalos tudósítás. Febr[uár] 7-dik 1841.
222. Vilonyai Pred[ikátor] Tiszt[eletes] Márton Albert Úrnak hivatalos tudósítása az eránt, hogy a múlt 1840-dik eszt[endő]ben a Karátsonyi Innepekben a Vilonyai sat[öbbsi] innepi deák kathedrához illetlen öltözetben ment fel a Kathedraba predikállani; — és hogy mennyire megbotránkoznak minden józan érzésű szülék azon, hogy a Pápai Collegiumban nem tsak a deákok de még a classisták is a farsangi napokban bálokat adnak a közönséges városi tantzteremben sat[öbbsi] Febr[uár] 8-dik 1841.
223. Oskola vizgálatról való hivatalos tudósítás. Febr. 12-dik 1841.
224. Barnagi ekklesia folyamodása az eránt, hogy a Főtiszt[eletű] Sup[erintenden]tia engedelméből négy esztendeig predikátor nem tartván a predikatori fizetést tplom építésre kívánja fordítani. Febr[uár] 16-dik 1841.
225. A Kövesdi-Csopaki-Paloznaki egyesült ekklesiának a Cosistorium által is megerősített határozatja a predikatori és oskolatanítói tüzelő fának kiszolgáltatására nézve. Febr[uár] 16-dik 1841.
226. Tóth István Szent Gáli leányok tanítójának hivataláról való lemondása. Febr[uár] 17-dik 1841.
227. A Peremartoni nagytiszt[eletű] Egyház vidéknek felszólítása s közleménye a Sup[erintendia]lis Fő Oskola ügyében. Febr[uár] 18-dik 1841.
228. Az Iszkaszentgyörgyi ekklesiának engedetlensége által okoztatott zűrzavart tárgyazó irományok, melly az oda rendelt Oskolatanítót elfogadni s elvinni makatsúl engedetlenkedett. 1841.
229. Esperes választását tárgyazó körlevele Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak. Márt[ius] 28-dik 1841.
230. Te[kin]t[e]tes Kotsi Horváth Sámuel C[oadiutor] Curátor és első Al Ispány Úr levele az eránt, hogy Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr Tiszt[eletes] Márton Gábor esperestségi Jegyzőt esperesti helyettesnek kinevezte. Apr[ilis] 3-dik 1841.
231. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak levele, melly mellette Sup[erintendia]lis Fő Oskola dolgában kinevezett Választmány

¹⁵⁵ a papi szent hivatásra jelölteket/pályázókat

- munkálatjának eredvényét Felmutatós tázim alatt a hozzá tett kaptolatokkal a Fő Oskola helyét elhatározó voksolás végett az ekklesiákkal közölni megrendeli. April[is] 15-dik 1841.
232. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Úrnak levele az eránt, hogy a folyó esztendei Sup[erintendia]lis gyűlés nem Losontzon hanem Veszprémben fog tartatni. Május 15-dik 1841.
233. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úr levele az eránt, hogy a Veszprémi Egyházmegye Esperestjének Tiszt[eletes] Márton Gábor Köveskáli Préd[ikátor] és esp[eressé]gi Jegyző szavazatok többsége által elválasztatott.¹⁵⁶ Jun[ius] 4-dik 1841.
234. Az Akali¹⁵⁷ eleyes Kiküldöttség jelentése az eránt, hogy az Akali reformátusok mit fizetnek ennekutánna az Udvari¹⁵⁸ Anya ekklesia beli predikátorjoknak, és az Akali evangelicus Oskolatanítónak.
235. Nagytiszt[eletű] Márton Gábor Esperest Úr első esperesti körlevele, mellyben esperesti hitvallását nyilvánítja. Jul[ius] 25-dik 1841.
236. Főtiszt[eletű] Tóth Ferentz Sup[erinten]dens Úrnak pásztori levele Sup[erintendia]lis egyházi Főjegyző választása eránt. Aug[usztus] 19-dik 1841.
237. Leányfalui filialisták folyamodása az eránt, hogy a Consistorium küldje ki Esperest Urat azon esetre, midőn az evangelicusok által kért V[árme]gyei kiküldöttség ki megy, hogy őket az evangelicusokkal való isméti összeegyezésre kényszerítse az Oskolatanító tartására nézve. Sept[ember] 13-dik 1841.
238. A Veszprémi Esperestség beli ekklesiákban lévő vegyes házások összeírása. 1841.
239. A Főtiszt[eletű] Sup[erintenden]tiáról kiadatott Vezér Instructio a Tractualis Perceptorok¹⁵⁹ számára az 1828-dik eszt[en]dei Sup[erintendia]lis Gyűlés J[egyző] Könyve 90-dik Száma alatt.
240. A Falusi nemzeti Oskola beli tanítás rendje 4 esztendőre felsorolva.
241. Fő Tiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr meghívólevele az 1841-dik eszt[en]dő October 11-dikén Kömlődön tartandó Sup[erintendia]lis Gyűlésre.
242. Az 1841-dik eszt[en]dő Sept[ember] 14-dikén Veszprémben tartott kis gyűlés J[egyző] Könyve 10-dik számjára tett hivatalos jelentése a Leányfalui Kiküldöttségnek.
243. Fő Tiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úrnak hivatalos jelentése az eránt, hogy Nagy Tiszt[eletű] Nagy Mihály Esperes Úr Egyházkerületi egyházi Fő Jegyzőnek 241 szavazattal elválasztatott. Dec[ember] 12. 1841.
244. Nagy Tiszt[eletű] Nagy Mihály egyházkerületi egyházi Fő Jegyző Úr hivatalos levele, melly mellett megküldi a Kömlödi egyházkerületi kis gyűlés J[egyző]Könyve 10-dik számját, mellyben az ekklesiák a Pápai Convictus kenyeri beli szükségét adakozás által pótolni felszólíttatni parantsoltanak.

¹⁵⁶ Tisztségét 1848-ig töltötte be.

¹⁵⁷ Balatonakali (Zala vm., ma Veszprém m.)

¹⁵⁸ Balatonudvari (Zala vm., ma Veszprém m.)

¹⁵⁹ egyházmegyei pénztárnokok

1842

245. Fő Tiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele, melly mellette megküldi a Főiskola dolgában munkálkodott Választmány hivatalos Jelentését, mellynek következtetésében az ekklesiák a főiskola helyére újra fuvarozni felszólíttatnak. Febr[uar] 9. 1842.
246. Fő Tiszt. Sup[erinten]dens Úr levele bizonyos irományra nézve, mellynek czimje ez: Katholika Visszhang. Tihanyi Reformatus Predikátor úr rágalmaira. Febr[uar] 19. 1842. — a hozzá kapcsolt bizonyítmányával Tihanyi Apát Fő Tiszt[eletes] Bresztyenszky Béla és Tihanyi Administrator Gory Anastasius Uraknak.
247. Udvari Anyakönyv eligazításáért indíttatott per Tiszt[eletes] Somogyi Beiámin Monoszlói Préd[ikátor] Úr ellen. 1841-dik eszt[endő] Sept[ember] 14-diki gyűlés J[egyző] Könyv 6-dik Számjához.
248. Fő Tiszt[elentű] Sup[erinten]dens Úr pásztori levele a vegyes házasságokra nézve.
249. Fő Tiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr pásztori levele Hamburg városa felsegíttetésére leendő adakozásra nézve.
250. Az egyházkerületi egyházi Aljegyzőre leendő szavazást megrendelő Sup[erinten]densi levél. Aug[usztus] 6. 1842.
251. Fő Tiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele Te[kin]t[e]tes Sárközy József másod Al Ispány és Segéd Gondnok Úrhoz mint az egyházkerület által I. Vári Úr perében kinevezett Elnökhöz. Dec[ember] 6. 1842.
252. Te[kin]t[e]tes Stettner György főiskolai Igazgató Oktató Úr levele, melly mellett az egyházkerületi főiskolában s ahoz kapcsolt gymnasiumban tanulóifjúság névrajzát megküldötte. Dec[ember] 16. 1842.
253. Az 1842-dik év Febr[uar] 22-diki közgyűlés jegyző Könyve 11-dik és 96-dik számjaira hivatalos jelentése a V[örös] Berényi Kiküldöttségnek.
254. Az 1842-dik év Febr[uar] 22-diki gyűlés j[egyző] könyve 47-dik száma következtetésében hivatalos jelentése a Felső Örsi Kiküldöttségnek.
255. Az 1842-dik év Febr[uar] 22-diki gyűlés j[egyző] könyve 48-dik száma következtetésében hivatalos jelentése a Csóri Kiküldöttségnek.
256. Az 1842-dik év Aprilis 25-diki gyűlés j[egyző] könyve 14-dik száma következtetésében hivatalos jelentése a Kövesdi Kiküldöttségnek.

1843

257. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele, mellyben ezen Veszprémi esperestségben élt s élő Tiszt[eletes] Lelkipásztoroknak rövid életrajzát s munkáiknak lajstromát megküldetni kéri, akik valamit írtak, s azt nyomtatás alá adták.
258. A Sz[ent] Gáli nemes ekklesiának a Pesti középponti Főiskolára adott segedelmét mutató könyvetske.
260. A Székes Fejérvári Egyház Gondnoka, mellyben az Esperesti Consistoriumnak jelenti, hogy a Sz[ékes] Fejérvári Egyház azon feltételétől, hogy a Főiskolát kebelébe fogadja, nem lépett vissza. April[is] 6. 1842.

261. A Mezőföldi egyházvidék Consistoriumának levele, melyben jelenti, hogy a Fejérvári egyház ügyét a Főiskola kebelébe való fogadására nézve magáévá teszi. Oct[ober] 23. 1842.
262. Tisztelendő Pap István Vámosi Préd[ikátor] és Assessor Úr levele Esperes Úrhoz, melyben nyilvánítja, hogy a Pénztárnoki hivatalt, melyre szavazatok többsége által választott, el nem vállalja. Nov[ember] 26. 1841.
263. A dunántúli Főtiszt[eletű] Egyházkerületnek az 1842-dik év Május 20-dik s több napjain B[alaton] Füreden tartott gyűléséből a Pápan létező egyházkerületi főiskola javainak a pápai reform[átus] egyház javaitól leendő elkülönözés tárgyában kiküldött Választmány munkálata és ennek kivonata.
264. Tiszt[eletes] idő[s]cb]b Vári Szabó Sámuel Tihanyi Predikátor Urat Udvariba viszszahelyhezhető ítélet — az azt megelőző irományokkal együtt.
265. I[...] N[emes] Zala megye jelentése a Főtiszt[eletű] Egyházkerülethez az eránt, hogy némelly lelkipásztorok a nyugdíjas agg katonáktól, azért, hogy életben lételet bizonyítsák, fizetést kívánnak.
266. Az 1842-dik évi egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések jegyzőkönyvei némelly számaira tett hivatalos jelentése Márton Gábor Esperesnek. 1843. Febr[uár] 22.
267. Hivatalos levelek — panaszok — és egyéb dolgok időközbeni elintézését tárgyazó hivatalos jelentése Márton Gábor Esperesnek.
268. Panaszok és egyéb dolgok elintézését tárgyazó hivatalos jelentése Márton Gábor Esperesnek. 1843. Febr[uár] 22.
269. A Budai Zsinat Canonaira tett észrevételei Pap István — Simon Imre — Zsoldos Ignácz Tanátsnok és Márton Gábor Esperes Uraknak.
270. A Budai Zsinat Canonaira tett s a 269-dik szám alatt álló észrevételekből szerkesztett és a Főtiszt. egyházkerületi Tanátsnak bemutatott észrevételei a Veszprémi egyházmegyei Consistoriummal. 1843. Febr[uár] 22.
271. A Veszprémi egyházmegye személyzete 1843-dik évben — az ekklesiák rövid historiájával együtt.
272. A dunántúli reform[atus] főiskola ügyében nyilatkozata a komáromi reform[atus] egyház közönségének.
273. Tiszt[eletes] idő[s]cb]b Vári Szabó Sámuel Úrnak a Főtiszt[eletű] Consistoriumhoz az 1843-diki közgyűlésre beadott, de onnan az egyházmegyéhez vissza küldött folyamodása Tihanyi praetendalt¹⁶⁰ fizetése eránt.
274. Két egyházi, világi tanácsnokokat választó szavazatok özvege a Nov[ember] 25-diki gyűlésben. 1843.
275. Tiszt[eletes] Pap István Vámosi Predikátor és egyházmegyei Assessor Úr lemondása az egyházmegyei Assessorságról. Nov[ember] 25-diki gyűlésben. 1843.
276. Az egyházkerületi Főiskola és Gymnasium 1843-dik évi személyzete. Aug[usztus] 23. 1843.
277. Főtiszt[eletű] Sup[erintens]dens Úr levele, melyben a Szentírást magyarázó t[...] cz[...] Professor Úr be igtatási solemnitássára¹⁶¹ a Veszprémi egyházmegyét meghívja. Oct[ober] 26. 1843.

¹⁶⁰ tihanyi állása után neki járó

¹⁶¹ ünnepségére

278. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele, melyben a vallási sérelmek özsvéfrását s beküldését megrendelte. Nov[ember] 12-dik 1843.
279. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele az egyházkerületi jegyzőkönyv ki-nyomtatása s annak ára kifizettetése éránt. Dec[ember] 17-dikén 1843.
280. A Veszprémi egyházmegye veleménnyé az elnyomorodott egyházi személyek s azoknak özvegyei s árvái gyámolítását tárgyazó tervre nézve az :/ : alatti tervével együtt a tiszamellyéki főtiszteletű egyházkerületnek. Jan[uár] 31-dikén 1844.
281. Esperesi hivatalos jelentés az 1843-dik évi Aprilis 19-dikétől fogya az 1844-dik év Jan[uár] 31-dikéig tellyesített hivatalos foglalatosságokról. Jan[uár] 31-dikén 1844.
282. Mezőföldi nagytiszt[eletű] egyházmegye közlése az 1842-dik évi egyházkerü-leti közgyűlés j[egyző] könyve 42-dik igen korszerű pontjának megszüntetésére és az 1843-diki közgyűlés j[egyző] könyve 4-dik korszerűtlen pontjára nézve. Mart[ius] 21-dik 1844.
283. Hivatalos jelentése a Veres Berényi Kiküldöttségnek, mellynek következésében Tiszt[eletes] Cseh Sándor Úr V[eres] Berényi Predikátor a Veres Berényi ekklesia beli szolgálatról önként lemondott. Martius 28-dikán 1844.
284. Pécseli Predikátor Tiszt[eletes] Oláh János Úr jelentése az éránt, hogy Vászolyi Plebános Tisztelendő Györke János Úr minő csalárdsággal vett reversalist¹⁶² Pétseli lakos Borbély Sándor helvét hitvallású lakostól, midőn ez Csapó Sófiával ugyan Pétseli lakossal rom. catholica vallást követővel házasságra lépett. 1844. Jan[uár] 30-dikán.
285. Te[kin]t[e]tes N[eme]s Zala Vármegyének közgyülekezetéhez intézett alázatos folyamodása Márton Gábor Köveskáli predikátor — egyéberánt mint nagy-tiszt[eletű] Veszprémi egyházmegye Esperesének —, mellyben Vászolyi Plebános Tiszt[eletes] Györke János Urat egy általa elkövetett vegyes házassági botrányos tett miatt panasolván be, ezen tettnek megvizsgáltatását és törvényes úton leendő elintéztetését alázatossan kéri. Aprilis 10-dik 1844.
286. Tiszt[eletes] Pap István Úrnak Vámosi Predikátornak tanátsnoki hivataláróli másodszeri lemondása. April[is] 10-dikén 1844.
287. Hivatalos jelentése a Kádártai Kiküldöttségnek Horváth Dániel Kádártai Os-kolatanító ellen beadott panaszok megvizsgállására nézve. April[is] 17-dik 1844.
288. Az 1843-dik évi egyházkerületi köz gyűlés jegyző könyve 50-dik száma követ-kezésében kinevezett kiküldöttségek hivatalos jelentése az ezüst pénzbeli fizetés-re nézve. 1844.
289. Jelentése a Kiküldöttségnek az Ötsi anya ekklesia folyamodása következésében az éránt, hogy a Kapoltsi leány ekklesia beli reformatusokat az Ötsi anya ekk[esi]a beli tiszt[eletes] Predikátor Úrnak tartozó fizetésre felszöllítván azon ajánlást tették, hogy minden gyónó személytől fizetnek minden évben fél merceze gabonát és egy ezüst garast.
290. Jelentés a Sz[ent] Istványi templomépítést tárgyazó számadásról. April[is] 11. 1844.
291. Jelentés a Csóri panasz érdemében. April[is] 11. 1844.

¹⁶² Vegyesházasságok esetén a katolikus pap előtt esküvők előre ígéretet tesznek arra, hogy születendő gyermeküket katolikusnak keresztelik és a katolikus vallásban nevelik.

292. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele a főiskola helyére leendő szavazást illető körlevéllel együtt. Május 18-dik 1844.
293. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úr levele a 14739-dik szám alatt kelt k[irályi] intézvényvel. Junius 22. 1844.
294. Az 1844-dik év Jan. 31-diki közgyűlés jegyzőkönyve 14-dik szám 2. b. pontjára hivatalos jelentése a Mencheli Kiküldötsének. Aug[usztus] 2-dik 1844.
295. Tisza Várkonyi lelkész Kulcsár József folyamodása a veszprémi egyházmegye Consistoriumához a szükséges bizonyítványokkal. Aug[usztus] 5-dik 1844.
296. Nagytiszt[eletű] Horváth Sigmund Zalavidéki ágost[ai] hitv[allású] esperes és Kővágó Örsi Préd[ikátor] Úr levele, mellyben a Köveskáli ref[ormátus] Predikátor Úrnak jelenti, hogy Tóth Lídia hely[ét] hitv[allású] leánytót eljegyeztvén ezt Mészáros Pál evang[elicus] hitvallású a háromszori hirdetés alatt az ágostai hitvallásra térítette. Aug[usztus] 12. 1844.
297. T[ekintetes] n[emes] Veszprém megye határozata a 25539-dik szám alatt kelt s az egyházi személyek ezüstbeni fizetését tárgyazó k[irályi] intézvényre. Sept[ember] 2-dik 1844.
298. T[ekintetes] n[emes] Zala megye határozata a 25539-dik szám alatt kelt s aza egyházi személyek ezüstbeni fizetését tárgyazó k[irályi] intézvényre. Sept[ember] 4-dik 1844.
299. T[ekintetes] n[emes] Fejér megye határozata a 25539-dik szám alatt kelt s az egyházi személyek ezüstbeni fizetését tárgyazó k[irályi] intézvényre. Nov[ember] 22-dik 1844.
300. A győri protestans két egyház egyesült közönségének folyamodása a Főtiszt[eletű] egyházkerületi Tanátsszékhez, mellyben az egyházkerületi Főiskolát Györbe áttétetni kéri. Sept[ember] 11-dik 1844.
301. A Veszprémi egyházmegye beli ekklesiákban a személy fizetésnek s egyéb ekklesiái jövedelmeknek összeírása. Septemberben 1844.
302. Nagytekinetű Főgondnok Pázmándy Dienes Úrnak Superintendenst választató körlevele. Oct[ober] 20-dik 1844.
303. A Zalavidéki ágostai esperesség ajánlata az eránt, hogy Kővágó Örsön épített Gymnasiumát kész velünk reformatusokkal közössé tenni bizonyos feletételek alatt. Nov[ember] 25-dik 1844.
304. T[ekintetes] Tarczay Lajos Oktató Úr levele, melly mellett megküldötte az 1844-dik évi személyzetét az egyházkerületi főiskolának és a hozzá kapcsolt gymnasium beli tanulók névtárát. Dec[ember] 12. 1844.
305. Hivatalos jelentés az eránt, hogy a Veres Berényi ekk[lesi]a legyőzhetetlen tehetetlenség tekintetéből kéntelen e' a pred[ikatori] fizetést leszállítani. Febr[úár] 18. 1845.
306. Esperesi hivatalos jelentés az 1844/45 –dik egyházi évbenei hivatalos kötelességek tellyesítéséről. Febr[úár] 18. 1845.
307. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úrnak egyházkerületi egyházi Főjegyzőt választató Körlevele. Márt[íus] 7-dik 1845.
308. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úrnak egyházkerületi egyházi aljegyzőt választató körlevele. Apr[ilis] 1-ső 1845.
309. Főtiszt[eletű] Nagy Mihály Sup[erinten]dens Úrnak köszönő levele a veszprémi egyházmegye Consistoriumának az 1845-dik év Febr[úár] 18-diki közgyűléséből

- küldött abbeli örvendező levelére, hogy Sup[erinten]denssé lett. Mart[ius] 28-dik 1845.
310. Tiszt[eletes] Simony Imre Tanátsnok Úr indítvány a szállás szabadság korlátozására nézve. Május hó 1-ső 1845.
311. Tisztelendő Matusska József J. Rakontzai lelkész gazdasági népkönyve kiadásáról tudósítás aláírás végett. Dec[ember] 2. 1844.
312. Az 1845-dik év Május 14-diki egyházmegyei gyűlés jegyző könyve 8-dik pontjára jelentése a Leányfalui Kiküldöttségnek.
313. Egyházkerületi egyházi és világi főjegyzők választását illető hivatalos levele Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úrnak. Jun[ius] 24. 1845.
314. Egyházkerületi egyházi aljegyző és világi főjegyző választását tárgyzó hivatalos levele főtiszt. Sup[erinten]dens Úrnak. Aug[usztus] 20. 1845.
315. A n[agy] t[ekintélyű] mezőföldi egyházmegye véleménye az eránt, hogy az egyházkerületi főiskolában tanítandó tudományok a pápai és rév-komáromi főiskolában megosztván a kettő tenné az egyházkerület főiskoláját. Aug[usztus] 6. 1845.
316. Tiszt[eletes] Pap István Úr nyilatkozata s ajánlata a könyvtárra nézve. Sept[ember] 9. 1845.
317. Egyházkerületi világi aljegyző választását tárgyzó hivatalos levele Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úrnak. Sept[ember] 30. 1845.
318. Egyházkerületi világi aljegyzőt választató hivatalos levele Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens Úrnak. Jan[uár] 19. 1846.
319. A nagyvásonyi egyház folyamodása a Febr[uár] 11-dikén 1846 tartatott egyházmegyei gyűléshez országos felsegíttetés végett a nemes megyénél. Febr[uár] 7. 1846.
320. Jegyzések a palotai e[gyház] kerületi közgyűlés j[egyző] könyve 67-dik számában előadott képviselői rendszerre.
321. Jelentés Füreden lakó Korpádi Jánosnak Gyenits Annától házasságon kívül született leányának, Sárának utóbbi házasság általi törvényesítéséről. 1846.
322. Jelentés a Csóri ekklesiában támadt zürzavarok lecsendesítéséről. 1846.
323. Jelentés a Sz[ent] K[irály] Szabadján a tiszt[eletes] lelkész úr rétyén történt hatalmaskodás megorvoslásáról. 1846.
324. 1846-dik évi öszveírása a lelkek számának.
325. Az Akali helvét és ágostai hitvallásúak közti egyesség levél. 1846. Jun[ius] 3.
326. Az 1844-dik évi ország gyűlésen alkotott vallásbeli törvényczikkek eránt felvilágosítása a dunántúli egyházkerületi tanács széknek. 1846.
327. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens úr levele a már készülöben lévő egyház kerületi név és naptár eránt. 1846.
328. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens úr levele az észtan¹⁶³ tanszékének betöltésére nézve. 1846.
329. A Veszprémi egyházmegyei tanátsszék véleménye az észtan tanszékének betöltésére nézve. 1847.
330. Főtiszt[eletű] Sup[erinten]dens úr levele a nádor ő cs[ászári] krályi f[ő] herczegsége halálára tartandó gyász ünnepélyre nézve.

¹⁶³ filozófia

331. Az egyházi személyek árvái s özvegyei segélyezését tárgyazó egyházkerületi gyámintézetet illető egyházmegyei vélemények. 1846.
332. Jelentés a B[alaton] füredi hely[ét] hitv[allású] egyház ügyében a harangra nézve. 1847.
333. A Solyi ekklesiába a predikatori káposztás kert és rét megcsonkittatása eránt tett panasz megvizsgálására kiment kiküldöttség jelentése. 1847.
334. Könyvtári választmány jelentése. 1847.
335. Kováts Sándor nemes és nagy Pécseli iskolatanító folyamodása bekebelezte-tés¹⁶⁴ eránt — mégis nemes és nagy Pécseli ekklesia folyamodása az eránt, hogy Kováts Sándor rendes iskolatanítónak hagyassék meg. 1847.
336. Márton alumniumot illető folyamodás az alapítólevéllel együtt. 1847.
337. Rátóthi ekklesia folyamodása az iskolaház fundusának megnagyobbíthatása eránt. 1847.
338. Dörögdi ekk[ési]a folyamodása, mellyben az iskolatanító fizetését felére le-szállítani kívánja — különben iskolatanítót nem tarthat.
339. Esperesi hivatalos jelentés az 1846/7-dik évről.
340. A Lelkészi és Iskolatanítói Díjlapoknak 1846-dik évben 30 Anya és 4 Leány Egyházak által beadott Pédányai — elmaradván még B[alaton] Henye-n Vásony- t Vásony- Szentgál-Rátót-Udvari Sz[ent] K[irály] Szabadi és így össze-sen 7 Anya Egyházak a beadással.
341. Veszprémi egyházmegyének alesperest választó f[ő]t[iszteletű] Püspök Úr által visszaküldött 34 szavazata.
- Jegyzés: Találtak a Levéltárban igen nagy halmazt tevő különbféle tartalmú irat-ok: jelesen: Próba Perek — értekezések — egyházi körlevelek — iskolai mutat-ványok — folyamodások — számadási tisztázatlan dolgozatok — papi vizsgálat-ra készített, s hat csomóban levő [olvashatatlan] tudományos kérdések — sat. sat. sat. mellyekről rendelkezt a n[agy] t[iszteletű] tanátsszékre bizuk. Kelt Köveskálon Junius 25. 1849. Simony Imre m[anu]p[ropria]. kiküldött, Somody Dániel m[anu]p[ropria] kiküldött.
342. Hetesi János veszprémi iskolatanítónak bekebeleztetési folyamodása.
343. n[agy] t[iszteletű] Vecsei Gábor helyettes esperes Úrnak hivatalos jelentése az 1849-diki évről.
344. A Zánkai egyháznak a Conventionalis tűzifa — bor — pénz s m[...] bors ér-demében tett folyamodása, mellyekre nézve a szepezdi L[eány] egyházzal nints tisztában, hogy melyik mennyit tartozzék fizetni.
345. Csötönyi Mártonnak számadásos könyvetskéje pártolásáérti folyamodása.
346. Segédgondnok Te[kin]t[e]tes Mórotza Dániel — Peremartoni Esperes n[agy] t[iszteletű] Bali Mihály — Pápai esperes n[agy] t[iszteletű] Seregély Dániel — egyházmegyei jegyző n[agy] t[iszteletű] Oláh János — Papkeszi lelkész n[agy] t[iszteletű] Németh János — Solyi lelkész Szüts Dániel — Vilonyai L[elkész] Márton Albert — Ötsi L[elkész] Jákói Sámuel — Áts Károly P[ap] Keszi s[egéd] lelkész — Hetesi András Veszprémi gondnok Uraknak n[agy] t[iszteletű] esperes Vetsei Gábor Úrhoz intézett hivatalos levelei — 12 darab és Szél Károly Solyi kijelölt iskolatanító lemondólevele.

¹⁶⁴ hivatalos beiktatás

347. Ötsi eredeti restitutionalis levél¹⁶⁵, másolatával — 2 példány.
348. Monoszlói Egyháznak a temető nagycsüsztergésében, az egyházi személyekkel Földecserét tett levele.
349. Köveskáli lelkész n[agy] t[iszteletű] Jákói Pál Úrnak, helyettes iskolatanító Péli Károly és néhai Gaál István volt tanító árvái közt, a Conventión való osztozkodásokat tudató hivatalos levele.
350. Pósa Imre l[elkész] Úrnak az Áhítatosság órái ügyében kelt válaszelevele.
351. Te[kin]t[e]tes Kuthy Pál úrnak az e[gyház] megyei ülnökséget el nem fogadó levele.
352. Áts Károly papkeszi segédlelkésznek, ideiglenes tanítóul, Nagy Györgynek elválasztását tudató hivatalos levele.
353. Köveskáli lelkész Jákói Pál úrnak azt kérő hivatalos levele, hogy az általuk időközileg választott iskolatanító Péli Károly ott maradhatásába n[agy] t[iszteletű] Esperes egyezzen bele.
354. Köveskáli Gondnok Kaszás Ferentz úrnak azt kérő levele, hogy n[agy] t[iszteletű] esperes úr a volt iskolatanító árvái és a mostani tanító közt a Conventióra nézve vagy maga intézkedjék, vagy az azt elintéző egy kiküldöttséget nevezzen ki.
355. Vámosi lelkész n[agy] t[iszteletű] Pap István Úrnak Káplánt kérő levele.
356. Áts Károly Papkeszi segédlelkésznek, Kováts György ottani iskolatanítónak halálát tudató hivatalos levele.
357. Tihanyi lelkész t[iszteletes] Beretz József úrnak dislocalásérti¹⁶⁶ folyamodása. 2 darab.
358. Heiszler Józsefnek úrnak bekebeleztetésérti folyamodása.
359. Varga Lajos n[agy] piriti s[egéd] lelkésznek bekebeleztetési folyamodása.
360. Nevelő Horváth Jánosnak bekebelez[tetési] folyam[odása].
361. Hetesi Sándor s[egéd] lelkésznek ujjonnan bekebelez[tetési] folyam[odása]. 2 példány.
362. A Sz[ent] Gáli helységnek Hetesi Sándor s[egéd] l[elkész] úr mellett lelt bizonyít[ványa].
363. Bontz Albert Úrnak alkalmaztatásérti folyamodása. 2 darab. vto. 1.=3 darab.
364. A M[agyar] Barnagi Egyháznak új lelkészt kérő levele.
365. A M[agyar] Barnagi egyház megbízó levele.
366. A Csóóri egyháznak, az iskolatanító 3. év előtti elköltözésénél fogva, az öt odaszállítási költségnek vele leendő megtérítéséérti könyörgő levele.
367. A Csóóri egyháznak megbízó levele.
368. A Sóllyi egyháznak iskolatanítót kérő folyamodása = 2 darab.
369. A Veres Berényi egyháznak lelkészkérő folyamodása = 2 példány.
370. A Rátóthi egyháznak lelkészt kérő folyamodása.
371. A Rátóthi egyháznak credentionálisa¹⁶⁷.
372. A Veszprémi egyháznak megbízólevele.
373. A Tihanyi egyháznak elő könyörgőt kérő esedezése = 2 darab.

¹⁶⁵ visszaállító levél; a vallásgyakorlat vagy a gyülekezetnek jogaiba való visszaállítása

¹⁶⁶ elmozdítása érdekében tett

¹⁶⁷ hitlevele

374. A Papkeszi egyháznak lelkeszt és iskolatanítót kérő folyamodása.
375. A Köveskáli egyháznak iskolatanítót kérő folyamodása.
376. A Köveskáli egyház megbízó levele.
377. A Papkeszi egyház megbízó levele.
378. Papi és iskolatanítói vizsgálatokrólí jelentések = 2 darab.
379. Iskola körvizsgálóí jelentések = 6 darab.
380. Esperesi jelentés, 3 melléklettel irattal.
381. Iskolatanítóságí alkalmazásérti folyamodások = 9 darab.
382. A Vászolyi I[éány] egyháznak azt kérő folyamodása, hogy a tanító nálluk öt évig fele fizetésre maradjon — feléből pedig az adósság tisztáztassék — egy J[egyző] Könyvi kiirattal együtt 2 darab — vto. egy darab = 3 darab.
383. Pósa Imre Úrnak az Áhitatosság óráí ügyében magáigazolása.
384. A Veszprémi egyházmegyében levő egyháznak, magoktól az egyházaktól kelt egyes történet rajza.
385. A veszprémi egyháznak egész története Pap Gábor e[gyház] m[egye] világi ülnöktől.
386. A veszprémi egyházmegye személyzete, az egyházak rövid történet rajzával együtt — 1851-dik évben — Somody Dániel B[alaton] füredi lelkeszt[ő]í és egyházmegyei levéltárnoktól.
387. A Pápai főiskolát illető iratok 5 darabban.
388. A nagyvászonyi ekklesiát illető iratok 13 darabban.
389. A Csurgói ekklesiái rétek ügyébeni lelkesztí s rectori nyilatkozatok. 2 példány — egy oda mellékelt lelkesztí levéllel.
390. A Csóóri deputatióí lelkesztí Conv[entionalis] fa ügyébeni jelentése.
391. Vörös Berényi I pozsonyi mérős kérdéses földet illető írományok 2 darab — az azokhoz mellékelt 4 darab levéllel = 6 darab.
392. I. Pósa Imre Úr kérelme — trágyára nézve.
393. A Szentgáli egyháznak iskoláját academica promotióvá¹⁶⁸ át alakító nyilatkozata.
394. Lengyel Sándor és Miskei Klára visszás házásoknak összszebékéltethetése megkésértése felőli hivatalos jelentés.
395. Ifjú Szalai György és Bertók Éva visszás házások összszebékéltetési próbája — B[alaton] Füred
396. Mórádi István és Bertha Lidia vászolyi lakosoknak, mint visszás házásoknak összszze békéltetési kísérlete.
397. A Barnagi Rector változása — egy melléklettel levéllel.
398. Göde Dienes kérelme rendes tanítóságí alkalmaztatásért = 2 darab
399. Özvegy Varga Pálné kérelme az özvegyi segélyjárandóságíra = 2 darab
400. Boros Péternek rendes tanítóságérti esedezése.
401. Csanádi Sámuel tanítóságí alkalmazásérti kérelme.
402. Csóóri Credentialis, Rectori változás érdekében.
403. Néhai Asztalos István Henyei volt iskolatanító özvegyének folyamodása.
404. Iskolavizsgálatokrólí jelentések 6 darab. vto. táblás 1 = 7 darab vto. 2 darab
405. Ifjú papi jelölt t[iszteletes] Pap Gábor bekebelezetési folyamodása.

¹⁶⁸ valamilyen magasabb szintű iskolává való emelése

406. I. Heiszler Úr hivatalos válasza Udvarira nézve.
407. Papi jelöltek vizsgálatáról hivatalos jelentés — 1851. év Martius 6-kán 2 darab.
408. Csonka Ferentz bekebeleztetési folyamodása.
409. Nádasdy György bekebeleztetését kérő levele.
410. I. Pósa Imre Úrnak hivataláról lemondási — két ide tsatolt levéllel
411. Kövesdi káplán t[iszteletes] Hetesi Sándor úrnak a tihanyi egyházonni követelése.
412. Pénztárnoki számadás vizsgálata.
413. Főtiszt[eletű] Superintendens Úrnak , a magas Kormány rendeleteit , ismét egyebeket is tudató hivatalos levelei = 9 darabban — ismét 1 = 10 darab. vto. 4 = 14 darab. vto 1 = 15
414. A magas Kormány rendelete következtében, n[agy] t[iszteletű] esperes úrhoz legfőbb helyekről érkezett s eskü letételre felhívó levelek = 2 darab
415. A Fejérmegyei kerület m[éltóságos] főispányi hivatalától n[agy] t[iszteletű] esperes úrhoz érkezett hivatalos tudósítások s rendeletek = 3 darab — s ebből keletkezett egy esperesi körlevél = 4 darab
416. A Botsor István főtanodai igazgató úrnak az ifjúság köztartási érdemében kelt hivatalos levele.
417. Tartsi Mihály B[alaton] Szöllősi iskolatanítónak n[agy] t[iszteletű] esperes úrhoz írt könyörgő levele.
418. A B[alaton] Szöllősi ekklésiának Rectori¹⁶⁹ változásban kelt megbízó levele.
419. Csóóri iskolatanító Pap Károlynak a Pétseli meghívást elfogadván, ezt a n[agy] t[iszteletű] esperes úrral tudató hiv[atalos]levele.
420. A Tihanyi egyházat illető kiküldöttségi jelentés.
421. Nagy András Dörögdi Levitának¹⁷⁰ az egyházon való követelése.
422. Újheli József sólyi segédtanítónak rendes tanítóságrai alkalmazásérti folyam[odása].
423. N[...] és N[agy] Pécseli Credentionalis.
424. Csonka Károlynak rendes tanítóságrai alkalmazásérti folyamodása.
425. Kultsár István Veszprém megyei m[...]. Főnök Úrnak T[ekintetes] Mórotza Dániel f[ő] Gondnok úrhoz intézett hivatalos levele.
426. A sólyi egyháznak iskolatanítót kérő levele.
427. Az Udvari egyház Credentionalisa.
428. N[agy] t[iszteletű] Simon Imre Úr levele.
429. Nagy András volt Dörögdi Levita folyamodása.
430. Naszályi Károly változtatásérti folyamodása.
431. B[alaton] Henyei Credentionalis.
432. Néhai Körmendi József, volt Sz[ent] Gáli leányok tanítója özvegyének folyamodása.
433. Egy felsőbb rendeletnek a Veszprémi lelkész úrral közlése németül, Cs[ászári] K[irályi] főbíró Vermes Illés Úr kézbesítése által.

¹⁶⁹ tanítói

¹⁷⁰ A református egyházban azokat a leányegyházakban működő tanítókat nevezték így, akik rendszeresen végeztek istentiszteletet is.

434. Esperesi körlevelek = 6 darab.
435. Segédgondnoki körlevél.
436. N[agy] t[iszteletű] Esperes úrhoz intézett egy segédgondnoki és több lelkészi hivatalos levelek, összesen 8 darab.
437. I. Sipos Károly Barnagi lelkész úrnak helyváltoztatásérti kérelme.
438. Tihanyi lelkész Cseh Sándor úrnak dislocatioérti esedezése.
439. Balogh Illyés udvari lelkész úrnak két rendbeli folyamodása = 2 dar[ab].
440. Némedi János Papkeszi lelkésznek e[gyház] m[egyei] ülnökségről le mondó levele.
441. Pap Sándor bekebeleztetésérti folyamodványa.
442. Köveskáli egyháznak lelkészt kérő s credentialisa = 2 darab = 2 darab = 2 d. = 4 d.
443. Palotai volt tanító néhai Nagy Károly özvegyének folyamodása.
444. 8 darab Könyvröli bizonyítvány.
445. N[agy] t[iszteletű] Pap István úrnak ez esperességről le mondó levele.
446. Pap József és Takáts Sónia viszsás házasságát békéltető bizonyítvány a papkeszi egyháznak.
447. Ugyan Pap József és Takáts Sónia viszsás házasságát békéltető bizonyítványa az e[gyház] megyei kiküldöttségnek.
448. A Vámosi egyháznak iskolatanítóérti folyamodása.
449. A Zánkai egyháznak lelkészt kérő folyamodása s megbízólevele = 2 darab.
450. Dörögdi I[eány] egyház folyamodása
451. A B[alaton] Szöllősi egyháznak lelkészt kérő levele s Credentialisa 2 darab
452. A Vörös Berényi egyháznak lelkészt kérő folyamodása s megbízó levele = 2 darab.
253. Az Antalfai egyháznak iskolatanító kérése érdembenni Credentialisa.
454. A F[első] Örsi egyháznak rectori változás esetében kelt Credentialisa.
455. Varga László Sz[ent] Gáli segédtanítónak rendes tanítóságra alkalmazásérti kérelem-levele.
456. B[alaton] Henyei iskolatanító Kemény Lajosnak helyváltoztatásérti folyamodása.
457. Csizmadia Ferentz Sz[ékes] Fehérvári tanítónak bekebeleztetési kérelme.
458. Kotsis József F[első] Örsi s[egéd] tanítónak helyváltoztatásérti könyörgő levele.
459. Tatai Imre bekebeleztetésérti folyamodványa.
460. Bartza Beniámin hivatalnélküli papnak lelkészségi, vagy ha az nem lehet, s tanítósági alkalmazásérti folyamodása.
461. Kiss Antalnak bekebeleztetésérti folyamodása.
462. Asztalos István kövesdi iskolatanítónak helyváltoztatásérti könyörgése.
463. Asztalos Dániel sólyi tanítónak segédtanítót kérő levele = 2 darab.
464. Nagyvázsónyi számadásról szóló levelek 4 darab.
465. A Pápai Főiskola ügye 5 ívben.
466. Ugyan a pápai főiskola ügyében nyomtatott Superintendensi levél 2 példány.
467. Esperesi eljárásról, egy egész évi jelentés.
468. Egyházlátogatási jegyző könyv 1850-dik évr.
469. Az át tértek névsora, 2 fél ívben.
470. A veszprémi egyházmegye egyházainak történeti rajza 1851-dik évr.

SZÁMADÁSOK ÉS AZ AZOKHOZ TARTOZÓ OKLEVELEK

1. Libellus Sup[erinten]d[en]tialis — a Sup[erintendentia]lis Pénztárba beszo­lgál­tatott adományoknak laistroma 1800-tól–1825-ig.
2. Libellus Tractus Veszpremiensis — a Veszprémi tractus Jövedelmétől és költségeiről való számadó könyv 1800-tól–1825-ig.
3. Tiszt[eletes] Ángyán János Pénztárnok Úr számadó könyvének kivonása 1816-tól–1825-ig.
4. Tiszt[eletes] Márton Gábor Pénztárnok Úr számadó könyve 1826-tól–1839-dik esztendeig.
5. Az 1826/7-dik esztendei Adományok Tabellája. Jegyzés: Az 1827-dik/1828-dik esztendei Adományok Tabellája nem találtatott a levéltárban, ha nem a 4. szám alatti számadó könyvbe be van írva.
6. 1829-dik esztendei Adományok Tabellája. Jegyzés: az 1830-dik, 1831-dik, 1832-dik, 1833-dik esztendei Adományok tabellája nem találtatott a levéltárban, ha nem a 4. szám alatti számadókönyvben megvan.
7. Az 1834/5-dik esztendei Adományok Tabellája.
8. Az 1835-dik esztendei Adományok Tabellája.
9. Az 1836-dik esztendei Adományok Tabellája. Jegyzés: az 1837-dik esztendei Adományok Tabellája nem találtatott a Levéltárban, hanem a 4-dik szám alatti számadó könyvben meg van.
10. A Márton emlékére való adakozó a Veszprémi Tractusban az 1838-dik eszt[endő] Febr[uar] 6-dik köz gyűlés j[egyző] könyve 51-dik szám alatt.
11. Az 1838/9-dik esztendei Adományok Tabellája.
12. Az 1839/40-dik esztendei Adományok Tabellája.
13. Az 1840/41-dik esztendei Adományok Tabellája.
14. Az 1841/42-dik esztendei Adományok Tabellája.
15. Az 1842/43-dik esztendei Adományok Tabellája.
16. Az 1843/44-dik évi Adományok Táblája
17. Az 1844/45-dik évi Adományok Táblája.
18. Az 1845/46-dik évi Adományok Táblája.
19. Az 1846/47-dik évi Adományok Táblája. Jegyzés: Az 1., 4. 5., 6. szám alattia­kon kívül, mellyeknek az egyházmegyei n[agy] t[iszteletű] Pénztárnok úr kezínél kell lenni, a többiek a Levéltárban találtattak — Köveskálon Jun[ius] 25. 1849. Simony Imre m[anu]p[ro]pria kiküldött, Somody Dániel m[anu]p[ro]pria kiküldött
20. Az 1848/9 –dik évi adományok táblája, 2 példány. vto. a Főtiszt[ele]tű E[gyház] Kerületje bemutatandó egy tábla.
21. Az 1849/50 dik évi adományok táblája.
22. Egyházkerületi számvevői kimutatás 1848-diki év Junius 19-dik napjától fogva 1850-dik évi Május 24-dikéig.

JEGYZŐ KÖNYVEK

Az Esperestség Jegyző Könyvei:

1. Egy régi, kutya bőrbbe kötött J[egyző] Könyve a V[enerabilis] Tractusnak — tzi mlapja és első levelei hiányzanak. — ezen kezdődik: Visitatio 1718. nagy részint olvashatatlan.
Ugyan ebbe van kötve:
Articuli ecclesiarum Orthodoxarum cisdanubianarum in Comitatus Somogyiensi, Veszpremiensi, Zaladiensi, Soproniensi. Castrifer. existentibus per Venerab[ilem] Joannem Paulidem Kanisseum earundem ecclesiarum Episcopum in Synodo generali Papensi anno 1630. 18-19 Junii celebrata promulgati.¹⁷¹
2. Protocollum ecclesiarum Orthodoxarum cisdanubianarum 1709.
Jegyzés: Ebben vagy on az ezen Veszprémi Esperestség beli Tiszt[eletes] Predikátorok aláírása is.
3. Protocollum V[enerabilis] Tractus Veszpremiensis ab anno 1782. usque 1831. inclusive Tom[us] I.¹⁷²
4. A Veszprémi Nagytiszt[eletű] Tractus Jegyző Könyve az 1832-dik esztendő n kezdve az 1838-dik esztendeig befoglalva. II.-dik kötet.
5. A Veszprémi nagytiszt[eletű] Tractus Jegyző Könyve az 1839-dik esztendő n kezdve. III.-dik kötet. Jegyzés: Az 1. és 2. szám alatt megnevezett könyvek már I-ső alatti könyvek jegyzékébe is bevezetve lévén, ezeken szinte azok értetnek — a 3., 4., 5. szám alatti J[egyző] Könyvek pedig itt nem találtaván: bizonyosan az E[gyház] megyei n[agy] t[iszteletű] jegyző úr kezénél leendenek. Köveskál, Junius 25-dik 1849. Simony Imre m[anu]l[ropria] kiküldött, Somody Dániel m[anu]l[ropria] kiküldött.
6. 1848-dik évi egyházmegyei négyrendbeli gyűlések jegyzőkönyvei négy kötetben, Martius-Aprilis-Majus és Julius hónapokban.
7. 1849-diki év Martius 6-8napján tartott e[gyház] m[egyei] gyűlés jegyző Könyve — vto. Junius 15-dikén tartott gyűlésének J[egyző] Könyve 2 példány.
8. 1850-dik év Febr[uar] 5-7 napján tartott e[gyház] m[egyei] gyűlés J[egyző] Könyve.

A főtiszt[ele]tű Sup[er]inten[d]en[tia] Jegyző Könyvei

1. Az 1800-dik esztendő n kezdve 1819-dik esztendeig befoglalva, I. kötet.
2. Az 1820-dik esztendő n kezdve az 1839-diki esztendeig befoglalva, II. kötet.
3. Az 1840-dik esztendei J[egyző] Könyv.
4. Az 1841-dik esztendei J[egyző] Könyv két kötetben.
5. Az 1842-dik évi J[egyző] Könyv két kötetben

¹⁷¹ a. m.: A dunántúli református egyházkerületben a Somogy, Veszprém, Zala, Sopron, Vas megyékben lévő egyházak cikkelyei, melyeket Kanizsai Pálfi János ugyanezen egyházaknak a püspöke hirdetett ki az 1630. június 18–19-én Pápán tartott általános zsinaton.

¹⁷² A mondat végén másik kéz bejegyzése: n[on]t

6. Az 1843-diki J[egyző] Könyv
7. Az 1844-diki J[egyző] Könyv két kötetben
8. Az 1845-diki J[egyző] Könyv két kötetben.
9. Az 1846-diki J[egyző] Könyv öt kötetben

Ezen J[egyző] Könyveket megtaláltattaknak bizonyítják Köveskálon Junius 25-dik 1849.

Simony Imre m[aga] k[ezével] kiküldött, Somody Dániel s[aját] k[ezével] kiküldött

10. 1848-diki J[egyző] Könyv, egy kötet
11. 1850-diki J[egyző] Könyv, négy kötet.
12. 1851-diki J[egyző] Könyvek, két kötet.

EGYHÁZLÁTOGATÁSI J[EGYZŐ] KÖNYVEK

1. 1814-dik esztendei J[egyző] Könyv
2. 1815-diki
3. 1816-diki
4. 1817-diki
5. 1818-diki
6. 1819-diki
7. 1820-diki
8. 1821-diki
9. 1822-diki
10. 1823-diki
11. 1824-diki
12. 1825-diki
13. 1826-diki
14. 1827-diki
15. 1828-dik
16. 1829-diki
17. 1830-diki
18. 1831-diki
19. 1832-diki
20. 1833-diki
21. 1834-diki
22. 1835-diki
23. 1836-diki
24. 1837-diki
25. 1838-diki
26. 1839-diki
27. 1840-diki
28. 1841-dik
29. 1842-diki
30. 1843-diki
31. 1844-diki
32. 1845-diki

Hogy ezen fel jelölt jegyző Könyvek a Levéltárba megtaláltattak: bizonyítjuk Köveskálón Junius 25-dik 1849. Simony Imre m[aga] k[ezével] mint kiküldött, Smodity Dániel s[ját] k[ezével] kiküldött.

33. 1847-diki

34. 1848-diki

A VESZPRÉMI REF[ORMÁTUS] EGYHÁZMEGYE ESPERESEI ÉS SEGÉDGYONDOKAINAK NÉVJEGYZÉKE

Esperesek:

1. Pados Ferenc 1763-1786. Régibb időből j[egyző] könyvek s adatok nincsenek.
2. Somogyi István 1786-1799. Vámosi lelkész
3. Kocsi Horváth Sámuel veszprémi lelkész 1799-1805.
4. Fábíán József T[ót] vázsonyi lelkész 1805-1825.
5. Nagy István B[alaton] füredi lelkész e[gyház] k[erületi] főjegyző 1825-1840.
6. Márton Gábor köveskáli lelkész 1841-1848.
7. Pap István Vámosi lelkész 1848-1849. Lemondott, de főesperesi címmel megtiszteltetett.
8. Vecsei Gábor palotai lelkész 1849-1860.
9. Oláh János pécseli lelkész 1860-1868.
10. Pap Gábor jelenleg superintendens 1868-1874.
11. Csonka Ferencz Sz[ent]Gáli lelkész 1874-jelen időig

S[egéd]gondnokok

A Bodrog Keresztúri gyűlés után az egyházkerület 1782-ik évben

1. Pázmány Sámuel rendelte s[egéd] gondnoknak, ez el nem jöhetvén bokros foglalkozásai miatt, rendesen választott:
2. Györfy József 1783.
3. Sós Imre 1785-1800.
4. Kuthy Pál 1801-1814. Ezen időszakban egyszerre három s[egéd] gondnok is volt, az 1801-ik évi j[egyző] könyv szerint február 4-én tartott gyűlésben három s[egéd] gondnok volt jelen u[gy] m[int] Györfy József, Sós Imre, Kuthy Pál, 1813-ik évben egész 1825-ig hol két, hol három segédgondnok fordul elő, bizonyosan egyik rendes, másik tiszteletbeli.
5. Tatay Imre — Siskei Oroszi Pál együtt viselték a hivatalt. Tatay Imre 1816 lemondott, maradt
6. Siskey Oroszy Pál 1812-1831, több évekig Kazay Gáborral együtt
7. Kazay Gábor 1831-1839
8. K. Horváth Sámuel 1840-1848.
9. Mórocz Dániel 1849-1855.
10. Pap Ferencz 1855-1871
11. Vég hely Imre 1871- jelen időig

Szücs Dániel levél s könyvtárnok 1878. évi május hó 26-án Veszprémben kelt s e könyvben külön megírt összeállítása után és alapján beírta Nádasdy Lajos

nemesvámosi lelkipásztor, e[gy]h[áz]m[egyei] sajtó és ökumenikus előadó, az e[gy]h[áz]m[egyei] [könyvtár] és levéltár kezelője 1964. szeptember 3-án.¹⁷³

2.

A veszprémi református egyházmegye esperesei
(1613–1918)¹⁷⁴

<i>Név</i>	<i>Év</i>	<i>Szolgálati hely</i>
Nagy Gáspár	–1613	Veszprém
Pathai István	1613–1623	Veszprém
Tolnai István	1623–1632	Csopak, Felsőörs
Gál Imre	1633–1655	Veszprém
Gál István	1655–1669	Veszprém
Losonci Farkas János	1673–1702	Veszprém
Hodosi Sámuel	1702–1710	Veszprém
Csoó István	1710–1713	Vörösberény, Felsőörs
D. Márkus István	1723–1749	Veszprém, Felsőörs
Keresztúri Tuba István	1749–1763	Szentkirályszabadja
Pados Ferenc	1764–1784	Nemesvámos
Somogyi István	(1791) (1795)	Nemesvámos, Tótvázsony
Kotsi Horváth Sámuel	1799–1805	Veszprém
Fábián József	1805–1825	Vörösberény, Tótvázsony
Nagy István	1825–1841	Balatonfüred
Márton Gábor	1841–1848	Köveskál
Pap István	1848–1850	Nemesvámos
Vecsey Gábor	1850–1860	Várpalota
Oláh János	1860–1867	Pécsely
Pap Gábor	1868–1874	Vilonya
Csonka Ferenc	1874–1891	Szentgál
Pap Sándor	1892–1894	Iszkaszentgyörgy
Nyikos Kálmán	1895–1903	Litér
Segesdi Miklós	1903–1918	Balatonfüred

¹⁷³ A kiegészítés csak a segédgondnokok névsorára vonatkozik!

¹⁷⁴ZOVÁNYI 1977.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM

Források

- A Dunántúli Református Egyházkerület Levéltára (DREL), Pápa:
 I. 1. a. A dunántúli református egyházkerület közgyűlési jegyzőkönyvei: 1821–1918
 II. 217.: A veszprémi református egyházmegye iratai; közgyűlési jegyzőkönyvek: 1693–1918
 A Veszprémi Venerabilis Tractus Jegyző Könyvének kivonása ABC rendi szerént. [...] 1829-dik esztendőben
 A Veszprémi H. V. követő Esperestség Könyv- és Levél-tárának összeírása 1842-dik esztendőben.
 A veszprémi református egyházmegye pénztári számadáskönyvei. I. köt. (1839–1882).
 A helvét hitvallású dunántúli egyházkerület egyházi névtára 1850, 1851, 1852, 1853, 1854. Pápa.
 A dunántúli helv. hitv. evang. egyházkerület névtára. 1863–1869. Pápa.
 A dunántúli evang. reform. egyházkerület névtára. 1873–1886. Pápa.
 A dunántúli református egyházkerület névtára. 1906–1910. Pápa.
 A Magyarországi Református Egyház egyetemes névtára az 1911. évre. (Szerk. Hege-dűs János). (A névtár mellett az egyház alkotmánya).

Irodalom

- BENDA Kálmán (főszerk.): *Magyarország történeti kronológiája* II. 1526–1848. Bp., 1982.
 DÁVID Zoltán: *Az 1831. évi kolera pusztítása Veszprém megyében*. In: *Tanulmányok Veszprém megye múltjából* (szerk. Kredics László) Veszprém, 1984. pp. 293–310.
 HUDI József: *Fábián József esperes pályafutása*, Acta Papensia 2001/1–2.
 KIS Ernő: *A dunántúli ev. ref. egyházkerület pápai főiskolájának története 1531–1895*. Pápa, 1896.
 KISS Gyula: *A Dunántúli Református Egyházkerületi levéltár fondjegyzéke. Bevezető tanulmány*. In: *A Magyarországi Református Egyház levéltári anyagának fondjegyzéke* (szerk. Ladányi Sándor). Bp., 1976. 97–99.
 LAMPÉRTH Géza: *A pápai református főiskola története 1531–1931*. Pápa, 1931.
 MEZEI Zsolt: *Az 1831. évi kolerajárvány története Pápxán*. Pápa, 2001.
 SZASZKÓNÉ SIN Aranka (szerk.): *Magyarország történeti helyiségnévtára. Veszprém megye (1773–1808)*. Bp., 1994.
 THURY Étele (összegyűjt.): *A Dunántúli Református Egyházkerület szabályrendeletei*. Pápa, 1914.
 THURY Étele: *A Dunántúli Református Egyházkerület története I–II*. Pozsony, 1998.

TÓTH Endre: *A Dímántúli Református Egyházkerület levéltára*. Bp., 1939.

TRÓCSÁNYI Zsolt (szerk.): *A pápai kollégium története*. Bp., 1981.

ZOVÁNYI Jenő (átdolg. Ladányi Sándor): *Magyar protestáns egyháztörténeti lexikon*. Bp., 1977.

SUMMARY

RÉKA JAKAB

Archivism in the Transdanubian District: The records of the Calvinist Diocese in Veszprém during the 19th century

The problem of archivism within the Hungarian Calvinist Church accompanied the whole history of Reformation, but an organized provision for the records was only begun during the 18—19th centuries. A decision was brought by the synod of the Transdanubian Calvinist District in 1765 to establish their archives and the arrangement of the records stored there. The documents of the Transdanubian District were handled by the existing bishop, whereas those of the Calvinist Diocese of Veszprém were administered and protected by the dean, who handed them over to his successor. Up until the end of the 19th century neither of these archives had a constant seat. This paper highlights two periods of the institutionalization of the two archives: archivists were nominated to run the archives of the district and the diocese, then the documents were stored at a permanent centre. The paper presents the process of the birth and the consolidation of the archives on the basis of 19th century minutes and documents of the synods of the district and the diocese together with the treasury account – books, foundation and other records through a simultaneous introduction of the character and the system of the documents stored there.